

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-80 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 50.711.

Eden največjih slovenskih shodov bo v nedeljo dopoldne na Taboru v Ljubljani

Udeležilo se ga bo nad 30 poslancev — Glavna govornika bosta voditelja KDK Svetozar Pribičević in Stepan Radić — Za enakopravnost Slovencev, Hrvatov in Srbov ter za poštenost v državi — Pokažimo v nedeljo v čim ogromnejšem številu, da hočemo v državi red in pravico!

Prečanske pokrajine doživljajo krivico za krivico. Današnji režim, v katerem so, žal, tudi slovenski klerikalci, prečanske pokrajine samo pritiska. Srbiji pa skuša povsod dati prednost. Večino tvorimo prečani, toda zaradi izdajstva dveh prečanskih strank (klerikalcev in muslimanov), ki podpirata radikale, je osedlan

režim, ki ne pozna enakopravnosti, ki je naša glavna zahteva. Vsi državljani od Triglava do Vardarja, ki enako ljubimo svojo domovino, moramo imeti enake pravice in enake dolžnosti.

Dejstvo zapostavljanja prečanov je pomagalo roditi zvezo med Samostojno demokrasko stranko in Hrvatsko, odnosno Slovensko kmetško stranko, tako zvano

Kmetško-demokratsko koalicijo, ki tvori jedro borbe za enakopravnost in katere se zelo boji sedanja nazadnjaška vlada, ker ve, da bo Kmetško-demokratska koalicija prej ali slej zrušila nazadnjaški režim. Koalicija se zaveda svoje sile in ve,

da bo tudi v Jugoslaviji morala zmagati misel demokracije.

Kmetško-demokratska koalicija ima v načrtu velike shode po vsej državi. Tak velik shod se je pred kratkim vršil v Novem Sadu ob udeležbi 15.000 ljudi, ki so vsi enodušno manifestirali za ideje KDK.

V nedeljo dopoldne bo drug velik shod KDK v Ljubljani,

za katerega se vrše v klubu KDK v Beogradu živalne priprave. Splošno se sodi, da bo

ljubljski shod v vrsti shodov KDK eden najvažnejših in najpomembnejših.

kajti Slovenija se je začela enkrat resneje prebujati iz klerikalnega spanja. Slovensko ljudstvo spoznava praznoto klerikalnih obljub in čuti na svojih hrbitih posledice nespodobne klerikalne politike.

Udeležili se bodo ljubljanskega shoda narodni poslanci iz vseh krajev naše države, ki jih zastopa KDK.

Glavna govornika bosta gg. Radić in Pribičević, ki bosta podala v Ljubljani zelo važne politične izjave.

poleg njih pa bodo pozdravili slovenske zborovalce narodni zastopniki iz Vojvodine, Bosne, Hrvatske, Dalmacije in Črne gore. Po dosedanjih prijavah se bo udeležilo shoda nad 30 narodnih poslancev, med njimi poleg gg. Stepana Radića in Svetozara Pribičevića člani vodstva KDK gg. Pavle Radić, Svetislav Popović, dr. Grisogono, Vilder, dr. Krizman, dr. Lukinić, Maček, dr. Predavec, dr. Košutić, župnik Matica, dr. Kosanović in drugi. Razume se, da bodo na shodu tudi slovenski poslanci KDK gg. dr. Gregor Žerjav, doktor Ljudevit Pivko, Ivan Urek in Ivan Pucelj.

Zborovanje se bo začelo ob 10. dopoldne in bo urejeno tako, da bo končano najkasneje ob pol 1. Poslanci bodo prispeli v Ljubljano z jutranjim beograjskim brzovlakom v nedeljo zjutraj in bodo ostali v Ljubljani do večernega brzoviaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 8.

Po dosedanjih poročilih, ki jih je prejelo predsedstvo KDK, vlada za shod v Ljubljani največje zanimanje in neprestano prihajajo poročila organizacij, da se shoda ne bo udeležila le Ljubljana in njena najbližja okolica, marveč

tudi zastopniki kmetškega prebivalstva iz vse Slovenije,

tako da bo zborovanje KDK v Ljubljani prava manifestacija vseh Slovencev, ki hočejo korenito izpremembo sedanjega nazadnjaškega režima v državi v smeri popolne politične, gospodarske, kulturne in socialne enakopravnosti vseh Jugoslovenov.

Kakor doznavamo, se bodo iz več krajev pripeljali kmetje z dežele na vozovih na shod.

Med udeleženci bodo tudi bivši klerikalci, ki so razočarani radi srbijanske politike prečanskih klerikalcev obrnili hrbet svojim dosedanjim voditeljem.

Naše pristaše opozarjamo, da privedejo s seboj tudi vse druge napredne elemente po deželi, kajti na tem shodu bodo lahko vsi napredni ljudje, ki so se morda doslej držali v ozadju, izprevideli, kje je pravica in kje krivica.

Govori voditelj KDK bodo razkrinkali sedanji režim radikalov, klerikalcev, neodločnih Davidovičevih demokratov in bosanskih muslimanov,

ta režim zla in neenakopravnosti, ki pomenja po prevratu največjo nesrečo za našo državo.

Naše zahteve so pravične in poštene, ker mi hočemo samo, da pomenijo prečani v državi isto kakor Srbijanci, da se uvede pri nas vsepovsod poštenost in red v državni upravi, da plačujemo vsi državljani enake davke in da se z državnim denarjem, ki izvira deloma od naših žuljev, pametno in pošteno gospodarj.

Ljubljanski shod naj odločno pokaže, da Slovenija obrača hrbet oni stranki, ki že de-

setletja leži kakor mora na njej, obljublja vse mogoče in nemogoče, vprega v svojo agitacijo cerkve in duhovščino, a ne izpolni nikdar svojih obljub. Slovenci ne smemo služiti v posmeh pametnim ljudem v Jugoslaviji, ki ne morejo verjeti, da je naše ljudstvo, ki zna brati in pisati, tako lahkoverno, da se dá vneti na vsak klerikalni lim. Na shodu pokažimo s čim največjim obiskom, da je padla z nas mrena zaslepljenosti in da mislimo z lastnimi glavami.

Politični pregled

V Narodni skupščini se nadaljuje
razprava o državnem proračunu
za leto 1928./1929.

Proračuni posameznih ministrstev se ne obravnavajo mnogo, nego se kar v naglici sprejemajo. Poslanci vladnih strank se skoro ne oglašajo k debati, temveč še samo glasujejo. Ta površnost je vredna vse obsodbe, saj nima primera menda v nobeni drugi državi.

V torek je obravnavala Narodna skupščina tudi

nujni predlog KDK glede razdelitve podpor siromašnim pokrajinam.

Šlo je za 88 milijonov dinarjev, ki jih je vlada razdelila kot državno podporo za gladujoče. Ker od sedanjega režima sploh še nismo doživeli pravice, se je, seveda, tudi ta podpora razdelila skrajno krivično. O lakoti v Srbiji še nismo čuli ničesar, pač pa vlada strašno pomanjkanje v nekaterih prečanskih pokrajinah, vendar

so srbijanske pokrajine dobile
51, prečanske pa samo 37 milijonov dinarjev podpore.

KDK je v svojem nujnem predlogu pozivala vlado, naj pred Narodno skupščino pojava, po kakšnih načelih se je izvršila ta razdelitev podpor za prehrano siromašnih krajev, ki so predvidene v zakonu o pomoči gladujočim

pokrajinam. Razen tega je zahtevala KDK pravično razdelitev preostalih podpor v znesku 61.5 milijona dinarjev. Spričo odločnega nastopa poslancev KDK za pravične zahteve

je nastal v Narodni skupščini
velik vihar.

Vladna večina ni pokazovala nikakega razumevanja za predlog KDK in za popravek velikih krivic. Očitke KDK je zavračal minister za socialno politiko Radović tako nespretno, da so mu poslanci KDK neprestano vpadali v besedo. Posebno Stepan Radić je s krepkimi besedami žigosal pristransko razdelitev podpor, kar je

vladna večina, seveda, smatrala
za žalitev ministra ter je Stepana Radića izključila od 3 sej.

Omeniti še moramo, da je od 88 milijonov podpor dobila Slovenija le 1 milijon, dasi šteje slovensko prebivalstvo eno dvanajstino vsega jugoslovenskega prebivalstva in je znano, da je v Sloveniji vse polno krajev, ki sploh vedno stradajo. Značilno pa je, da je

tako neznamna podpora dana
Sloveniji v času, ko imamo v
vladi večinsko stranko Slove-
nije.

Kaj je klerikalna nesposobnost tako brezmejná, da niti v takem primeru ne znajo klerikalci storiti svoje dolžnosti za svoje volilce?

DOPISI

VODICE. Kakor skoro vsake nedeljo in praznik, tako je tudi zadnje nedeljo naš g. župnik ozmerjal možake, ki zaostajajo pod zvonikom in pod korom, češ, da se tamkaj uganjajo nesposobnosti. Če je to resnica, potem ima g. župnik ne samo pravico, temveč tudi dolžnost, dotičnike posvariti, nikakor za nima pravice, z lece pripovedovati, da so to ljudje, ki so naročeni na tako zvane brezbožne (mislil je, seveda, napredne) časopise, ker od dotičnih, ki zaostajajo pod zvonikom in pod korom, ni niti eden naročen na kak napreden časopis, pač pa pretežno na

«Domoljuba» in nekateri od njih tudi še na «Bogoljuba» in «Slovenca».

SODRAŽICA. V «Domovini» od 1. t. m. čitamo v «Popotniški torbi», da ima Sodražica s kandidirnimi listami svoj rekord, ker je za predstoječe občinske volitve vložila kar deset list. Kakor kaže, je šest list proti župnikovi politiki, ki ni v gospodarskem interesu občine. Večina volilcev torej misli z lastno glavo in tako je prav! Pravega gospodarstva ni baš v zadevi gradbe župne cerkve. Cerkvi je vdana vsaka hiša v občini in vse bi se dalo, samo da bi se cerkev čimprej zgradila. Ker se je pa delalo vse po župnikovem navdilu, se je napravilo na cerkvi tako neokusno ostrežje, da vsak tujec zmajuje z glavo. Občani, ki so toliko žrtvovali za zgradbo, so pričakovali kaj veličastnega, kar bi krasilo trg in vso faro. Občani volilci, ozrite se malo okoli in ne bo se vam težko odločiti, komu boste zaupali v teh hudih časih občinsko gospodarstvo. Volite napredne kandidate in vrzite kroglice v prvo, drugo ali tretjo skrinjico!

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. Vedno se vozniki pritožujejo zaradi naše slabe ceste, ki je v zelo slabem stanju, čeprav so ob cesti številni kupi gramoza. Kje je krivda? Ali je pri cestarju, ki s poškodovano roko ne more opravljati tega dela? Pozivamo cestni odbor, da to zadevo takoj uredi. — Voznik.

STOPIČE. (Smrtna kosa.) Moramo se tudi mi oglasiti v našem priljubljenem listu in sporočiti žalostno novico, da je neizprosna smrt pobrala očeta Ivana Bohteta, mlinarja iz Stopič. Pokojnik je bil pošten mož. Da je bil tudi priljubljen, je pokazal njegov pogreb. Bil je zvest podporni član gasilnega društva. Naše sožalje žaljujči rodbini, a njemu kličemo: Na svidenje nad zvezdami! — F. P.

TALČJI VRH V BELI KRAJINI. Pred kratkim se je sestavil na Talčjem vrhu pripravljalni odbor gasilnega društva, ki je priredil vrtno veselico, katera je prinesla čistega dobička s članarino 4716 Din. Ker je prvi denar že tu, se je ustanovilo v nedeljo 11. t. m. prostovoljno gasilno društvo na Talčjem vrhu, v katero so bili izvoljeni navzoči, in sicer: župan Jakob Vrščaj, načelnik; Jure Štrucelj, podnačelnik; šolski upravitelj Albin Čebular, poveljnik in tajnik; posestnik Anton Grahek, blagajnik; odborniki: Jože Kramarič (Paka), Janez Agnič (Tušev dol), Ja-

Soteščan:

V vrtincih usode

(Povest nesrečne žene.)

(Dalje.)

«Babnica ni pri zdravi pameti in zasluži pomilovanje. Ako bi drugače mislil, bi ti ne bil dal hčere za ženo...»

Zadovoljno je prikimal Lambert njegovi izjavi, na skrivaj pa se mu je zaničljivo posmehnil. Slutil je neiskrenost njegove sodbe — kup dušičnega pepela, pod katerim tli žerjavica skritega dvoma.

«In vendar se bojim...» je grof nehote pomislil.

«Česa se bojiš?» ga je zet prijel za besedo.

«Zakaj nisi drugače nastopil, ako si nedolžen. Nebo in pekel je klicala za pričjo, gorje ti, ako se bo maščevala.»

«Odpotoval bom daleč v tujino, kjer ostajem, dokler se ne pozabi... Ne pojdem iz strahu, marveč zato, da se izognem govornicam. Ti mi boš poročal, kako se bo zadeva razpletla pred sodiščem. Poročila pa morajo biti zanesljiva in tajna, da ne izvohajo mojega bivališča.»

«Zaupaj svojemu tastu, ki ti bo vesten poročevalec.»

Graččakova zverinska razdraženost se je nenadoma spremenila v ovčjo pohlevnost. Utilnile so njegove grožnje proti grofu in Narcisi, ker so se vse njegove sile zapletle v preudarjanje, kako bi jo čimprej popihal iz domovine. «Pusti me, da se pripravim na od-

hod», je odslovil tasta ter mu stisnil desnico. «Ne vznemirjaj mi soproge z nepotrebim poslavljanjem, ki otežuje ločitev in zapuščá dolgočasje. Kadar boš zopet v denarni zadregi, potrkaj na mojo blagajno.»

«Le pojdi!» je mrmral grof Tulipan na poti iz graščine. «Vem, zakaj se odpravljaš; preganja te izid dvoboja in maščevanje zapuščene Leonore. Otupati hočem resnico z lastnimi rokami, strogo bom sodil neznanako, ako jo zasačim pri sleparstvu, nasprotno pa ji bom zavetnik, kadar doženem njene pravice.»

Drugi dan je oddrdrala z Ležišja zaprta kočija, novoporočeni graščak Lambert in njegova soproga Narcisa sta se odpeljala na ženitovanjsko potovanje. Grofova sinova Karel in Evgen sta ju spremljala do državne meje.

IV.

Emil, junaški branilec nesrečne Leonore, je bil v dvoboju z graščakom Lambertom nevarno ranjen. Odnegli so nezavestnega v njegovo stanovanje, zdravnik je dvomil nad ozdravljenjem. Stregla mu je priletna postrežnica Ana, ki po zdravnikovem naročilu ni smela izdati, kaj je mladega plemiča tako nenadoma položilo na bolniško posteljo. Pomagal ji je od časa do časa Mirko iz usmiljenja, ker se mu je smilil ranjeni prijatelj.

«Ubogí mladenič!» je tarnal ob njegovi postelji. «Vse življenje bo ostal pohabljenec zaradi ženske, ki ne zasluži kroglice.»

«Rana je nevarna», je pritrdil zdravnik. «Krogla mu je prestrelila pljuča, šla je tik ob srcu in obstala za levim rebrom, težko jo bo

odstraniti. Ranjena je tudi hrbtenica, zato bodo posledice trajne, ki se bodo kazale v splošnem ohromenju in v ometičnih napadih, ako ostane sploh pri življenju.»

«Strašno!» je vzdihnil prijatelj. «To je plačilo za njegovo dobroto!»

Zdravnik je sedel za mizo in zapisal vse podrobnosti dvoboja. Mirko mu je v temnih barvah naslikal zvijačnico, katero je ščitil pred graščakom, hoteč ji priboriti pravico do njegovega imena.

«Kje je zdaj ta žena?» je zanimalo zdravnika.

«Pobegnila je, nikomur ni znano njeno bivališče. Nekdo ji je moral pomagati k begu.»

«Škoda mladeniča! Čudno, da se je dal zapeljati. Emil Turničan je menda zadnji svojega imena; boljše smrt bi bil pač zaslužil.»

«Uničila ga je trmoglavost. Se pred dvo-bojem je vedel o njenem begu, pa si ni dal dopovedati.»

«Hotel je ostati junak, a ne strahopetnik.»

«Vmes je še nekaj drugega», je vedela postrežnica Ana, ki ju je skrivoma poslušala. «Emil je bil zaljubljen v Narciso, hčerko grofa Tulipana, čije odklonitev ga je smrtno potrla. Jokal je, ko je dobil vabilo na ženitovanje. «Nikar ne hodite, sem mu branila, «zadeva ne bo imela srečnega izida.» Pa ga nisem mogla pregovoriti; verjetno je, da je hotel nalašč izzvati spopad.»

«Tudi meni se dozdeva,» se je Mirko pridružil njenemu mnenju. «Kdo vé, ali ni bila nesrečnica narpošena, naj osramoti graščaka

kob Judnič (Rožič vrh), Franc Jerman (Naklo), Bogomir Pečaver (Rodine), Jože Štrucelj (Talčji vrh), Jakob Rožič (Otavec) in Janez Zupančič (Sela); pregledovalca računov sta Franc Medic in Janez Agnič; za trobentača pa je bil izvoljen Stanko Jerman iz Nakla. Obenem se je sklenilo, da se priredi vrtna veselica 6. maja, na katero se povabijo vsa sosednja društva. S pripravami se bo pričelo v drugi polovici tega meseca. Ker potrebuje vsako mlado društvo gmotno podporo, zato na pomoč!

LAŠKI OKRAJ. V soboto 17. t. m. bo seja sreskega odbora SDS Laško v salonu hotela Juvančič v Zidanem mostu od pol 17. ure dalje. Dnevni red po doposlanih vabilih. Vse krajevne organizacije se naprošajo, da pošljejo svoje delegate na sejo točno ob določenem času. — Okrožno tajništvo.

MARIJA GRADEC. Seja odbora krajevne organizacije SDS za občino Marija Gradec bo v ponedeljek na sv. Jožefa dan, 19. t. m., od pol treh popoldne v prostorih gostilne Vaupotič v Rimskih toplicah. Dnevni red po doposlanih vabilih. Udeležba članov odbora strogo obvezna. — Predsedstvo.

SLOVENSKA BISTRICA. Tukajšnja krajevna organizacija SDS je imela v soboto 10. t. m. svoj redni letni občni zbor. Udeležba vseh slojev je bila prav obilna, tako da je bila dvorana hotela «Beograd» nabito polna. Na zboru nas je tudi prijetno iznenadil s svojim prihodom naš poslanec dr. Pivko. Naš voditelj, predsednik dr. Pučnik, nam je podal obširno poročilo o delovanju organizacije v preteklem letu, ki je bilo prav razveseljujoče. Mogočen korak naprej je napravila organizacija od zadnjega občnega zbora. Predsedniku je izrekel zbor svojo zahvalo in zaupnico za njegovo neumorno delovanje. Tudi poročila drugih funkcionarjev so se vzela z odobrenjem na znanje. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji novi odbor: predsednik dr. Josip Pučnik, podpredsednik šolski upravitelj Miloš Pajnik, tajnik ravnatelj Rismal Melhior, blagajnik lekarnar Branislav Mondini; odborniki: Branko Čeh, Iv. Žurman, Karel Podhraški, Rudolf Bižal, Dan. Omerzu; odposlanca za skupščino: dr. Josip Pučnik in Miloš Pajnik. Pri slučajnostih se je razvila prav živahna debata, v katero so posegli z raznimi predlogi in nasveti gg. Pajnik, Žurman, dr. Pučnik, dr. Peče, Ferenčak in drugi.

Nato je burno pozdravljen podal poslanec gosp. dr. Pivko zboru jasno sliko o delovanju naše Narodne skupščine v Beogradu in o nujni potrebi ustanovitve KDK, za kar je žel od navzočih najlepšo zahvalo. Po njegovem govoru je zaključil predsednik z vzpodbujajočim govorom za nadaljnje delo občni zbor, nakar se je razvila prav živahna prosta zabava s petjem.

PODGORJE PRI SLOVENJGRADCU. Prosim, gospod urednik, natisnite nekoliko novic iz naše fare. Naš g. župnik se zelo huduje nad teboj, draga «Domovina», češ, da si pohujšljiv list za mladino, ki tebe bere, in potem ne zna krščanskega nauka. Ali je «Domovina» mogoče kdaj branila njegov pouk? G. župnik se huduje proti drugim osebam in s prižnice je govoril, da sta k letošnjemu krščanskemu nauku prišla dva fanta, prav taka, kakor bi jih iz pekla spustil. Sicer pa je enega izmed teh fantov g. župnik sam učil krščanskega nauka in se mu zato ni treba toliko jeziti, da bi bila kriva «Domovina», ki je pošten krščanski list.

SV. MARJETA. Kakor povsod v srezu moramo tudi pri nas potožiti o potrebi poprave ceste, ki vodi od nas do kolodvora Rimske toplice. Klerikalc, ki imajo danes v okrajnem zastopu glavno besedo, se ne zmenijo za popravo te ceste. Lastniki zemljišč ob tej cesti se največ hudujejo nad tako cestno upravo, ker se jim dela škoda, ker ljudje ne morejo hoditi po cesti zaradi prevelikega blata in hodijo po travnikih in njivah. Nismo mislili, da bomo pod klerikalno upravo doživeli tako zanemarjanje naših cest. Lepe vtise odnašajo od nas tujci, ki obiskujejo naš letoviški kraj.

SV. MIKLAVŽ. Malokdaj se oglašamo, ali vsakokrat, kadar pišemo, imamo za to upravičen povod. Opozoriti moramo javnost na neznosne razmere na naši občinski cesti, ki vodi iz Sv. Miklavža preko Vodiškega, Lož in Brstavnice do okrajne ceste. Svoječasno, ko ni regiral klerikalni režim, je bila cesta vedno v dobrem stanju. Mislili in upali smo, da se bo ta cesta še izboljšala, ko bodo klerikalc imeli oblastvo v svojih rokah, ali varali smo se. Dane klerikalne obljube skozi vsa desetletja niso pomenile ničesar in niso prinesle ničesar in zopet ničesar. Tako gremo pod tem režimom vedno na slabše. Cesta, o kateri govorimo, je v tako zanemarjenem stanju, da kmalu ne bomo mogli prevažati našega tovora

po njej. Merodajna klerikalna gospoda se ne zmeni za naše prošnje in ne vidi potrebe, da bi se popravila cesta, ki je naš edini izvozni izhod do železnice. Klerikalcem je glavno politika. Pred tremi meseci smo imeli volitve v občini Marija Gradec in smo bili prepričani, da se bodo razmere v občini okrenile popolnoma na drugo pot, ki bo v korist nam občanom. Tukaj je klerikalna gospoda bila takoj na delu in se je zoper volitve pritožila, čeprav so se izvršile popolnoma zakonito. Gospodje okoli klerikalne stranke ste odgovorni za vse zavračevanje, da se še do danes ni konstituiral novi odbor. Prosim merodajno oblastvo, da se zadeva v interesu občinskega gospodarstva in v interesu poedinih krajev čimprej reši in se omogoči poslovanje novoizvoljenemu odboru, ki bo zmožen reševati naša pereča vprašanja.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. V nedeljo 11. t. m. se je ustanovil pri nas sokolski odsek Sokolskega društva v Ljutomeru. Kot delegat iz Ljutomera je prispel br. Lubej, kot odposlanec mariborske sokolske župe pa br. Drago Koemut. Odbor je naslednji: predsednik posestnik Ivan Kreft, tajnik učitelj Drago Prah, blagajničarka Anica Kosakova; odborniki: Marica Brumnova, Edmund Koemut, Štefka Cizlova, Lojzka Klobasova, Feliks Domajnko in Janko Belec. — Dopisnik v zadnjem «Slovenskem Gospodarju» se razburja nad to ustanovitvijo. Edino pravilen odgovor bi mu bil: «Pometaj najprej pred svojim pragom, potem šele pred drugim!»

LJUTOMER. Ljutomersko glasbeno društvo hoče ob petletnici obstoja zamenjati stare instrumente z novimi in boljšimi, ker godeci pridno napredujejo. V to svrhu bo priredilo na velikonočni ponedeljek 9. aprila veliko javno tombolo na Glavnem trgu. Začetek ok. pol treh popoldne. Glavni dobitki so: kolo, voz drv, obleka, sod vina, razni instrumenti (gosli, klarinet, harmonika itd.). Po tomboli prosta zabava na «Triglavu». Karta za tombolo stane 2 Din. Vsi vlijudno vabljeni!

LJUTOMER. Po uspehi uprizoritvi «Desetega brata» pripravlja dramski odsek sokolskega društva velezabavno burko v štirih dejanjih «Ulica št. 15», ki se bo igrala v soboto 17. t. m. ob osmih zvečer in v nedeljo 18. t. m. ob treh popoldne. Kdor si želi dobro zabavo, naj ne zamudi prilike. Ker igra nima nobenih sceničnih težkoč, traja

vpričo povablencev na dan poroke? Se je li Emil o tem kdaj izrazil?»

«Nikoli», je zanikala postrežnica. «Meni sploh ni razkrival svojih tajnosti, čeprav mi je marsikaj zaupal.»

«Čudno, da se je Emil zavzel prav za to tujko in hotel dokazati grofu ljubavno razmerje.»

«Nekaj je moral vedeti», je zdravnik skušal uveljaviti. «Morda se je Ležiščan kdaj izpozabil — vsak dan se dogajajo taki primeri... Marsikaj ostane skrito, včasih pa zadostuje namig in dogodek šine v javnost kakor iskra v slamnato streho. Emil je moral nekaj izslediti, zato je podpiral tujko iz usmiljenja do njenega otroka, pa tudi iz maščevanja do Lamberta in Narcise. Graščak se je čutil prizadetega, ni pa hotel priznati starega greha; zatajil je njo in otroka, branilca pa je pozval na dvoboj. Tako se je hotel iznebiti grozilne priče ter si ohraniti podedovano čast in veljavo.»

«Emil je govoril popolnoma drugače», je Mirko skomignil z rameni.

«Nameraval je razdreti njuno zakonsko zvezo», je trdil zdravnik. «Morda iz ljubezni do Narcise ali iz sovraštva do njenega zaročenca; brez povoda gotovo ni nastopil.»

«Zadeva je skrajno zapletena...»

Bolnik je vzdihnil v omedlevici, zdravnik in Mirko sta prekinila pogovor in stopila k ranjencu, da mu olajšata neznosne bolečine. Preobvezala sta mu pekočo rano ter jo ublažila s hladilnim lekom. Zdravnik je opazil nevarnost, pretečo mlademu življenju ter se je odpravil po nova zdravila.

Mirko je ostal pri ranjenem prijatelju, ki je ležal nepremično z zaprtimi očmi. Nadoમેščal je postrežnico Ano, zaposleno pri domačih opravilih. V njeni odsotnosti je zapazil, da miznica z važnimi pismi ni popolnoma zaprta. Strahoma jo je odprl, misleč, da bo našel pričakovano razkritje.

Pisma so bila označena z raznimi naslovi, tako na graščaka Lamberta in na njegovo soprogo Narciso, na deželno sodišče, na poveljnika armade in na nekatere ožje Emilove prijatelje. Pod pismi je ležal velik zapečaten ovitek, naslovljen na Leonoro Pelan.

«Tukaj je skrivnost», mu je zagomazelo po kosteh. «Na žalost mi je naročeno, naj odpošljem pisma šele po njegovi smrti, tako bo najbrž za vedno skrita njih vsebina.»

Nekaj mu je prigovarjalo, naj odpre vsaj pismo, namenjeno Leonori. Mirko se je uprl izkušnjavi, založil ga je in zaprl miznico.

«Tukaj naj počiva skrivnost njegove usode», se je ginjen zasolzil. «Vene naj in trohni, dokler ne izgine zadnja priča z obremenilnimi dokazi. Kar sem obljubil, bom izpolnil, vreden hočem biti prijateljevega zaupanja.»

V.

Leonora Pelan je po razstanku s hrabrim zaščitnikom pozno zvečer končala potovanje; dospela je v prestolno mesto na morski obali, ki je slovelo po svojih zgodovinskih znamenitostih. Zavila je v stari del mesta po ulici med zanemarjenimi hišami z zaprašeniimi okni in razpadajočim zidovjem. Mračne svetilike so risale po razkolanem tlaku dolge

sence, med katerimi je stopala nesrečnica kot prikazen v skrivnostni nočni uri.

Ta oddelek mesta je morala Leonora dobro poznati, ni se ozrla na nobeno napisno tablo, zamišljeno je stopala po temni ulici, držeči v samotno obmestje, mimo opustošenih hiš, ki so nedavno pogorele. Zadač za pogoriščem se je raztezalo megleno močvirje.

Te podrtije so bile na slabem glasu. V njih so prenočevali roparji, ki so plenili po mestu in okolici, lovili svoje žrtve ter jih vlačili v ožgano zidovje, kjer so jih brezobzirno mučili in pobijali.

Leonora je stresla groza ob pogledu na samotne razvaline, strahoma se je ozrla in zapazila, da se ji bliža sumljiva senca. Grd možak se je sklonil proti njej tako blizu, da je čula njegovo dihanje; videla je njegov poraščeni obraz in hotela bežati.

Močna roka jo je zgrabila okrog pasu ter jo je privla h koščnemu telesu, da ji je skoro zaprlo sapo. Krik strahu je obtičal v njenem grlu.

«Molči!» ji je zapovedal potihoma neznanec z bliščečim bodalom. «Ako se ganeš, te bom zabodel.»

Ženi so odpovedale noge, odrekla ji je tudi beseda, da bi bila poklicala na pomoč. Siloma jo je vlekel proti vhodu v razpadlo zidovje, prišla sta do nerodnih kamnitih stopnic, ki so držale v podzemeljske prostore. Z velikim ključem je odprl debela hrastova vrata ter jih za seboj skrbno zaklenil. V vlažnem kotu je gorela umazana leščerba.

komaj dve in pol ure, tako da bo posetnikom izven Ljutomera v nedeljo mogoč povratek k vlakom.

MURSKA SOBOTA. Dne 16. t. m. v petek ob 20. uri bo v gostilni pri kolodvoru (Cernjavič) izredni občni zbor organizacije SDS za Mursko Soboto in takoj za tem v istih prostorih skupni sestanek pristašev SDS in HSS v svrhu ustanovitve poslovnega odbora Kmetjsko-demokratske koalicije. Somišljeniki, udeležite se vsi do zadnjega tega važnega sestanka!

IVANJKOVCI. Tukajšnja krajevna organizacija SDS bo priredila v ponedeljek 19. t. m. ob 15. uri v restavracijski dvorani svoj redni občni zbor, na katerem bo poročal narodni poslanec g. dr. Ljudevit Pivko. Somišljeniki, pridite v obilnem številu.

IVANJKOVCI. (Smrtna kosa.) G. Alojzu Stojku, posestniku in lončarju v Zerovineh, je umrl edini 7letni sin France, učenec I. razreda. Fanta so šolarji med potjo stepeli. Od tistega časa je bolehal in končno umrl. Staršem naše sožalje!

PRECETINCI. Klerikalci se silno jeze na nas naprednjake, ki jim v «Domovini» včasih povejmo par resničnih. Resnica jim ni po volji, ker z resnico odpiramo ljudem oči. Jezo si na vse načine hočejo ohladiti. Tudi z nepodpisanimi žaljivimi pismi. Kljub temu še jim jeza vedno vre. Strašno napoti jim je naša «Domovina», na katero se zelo vsajajo. Kdor pa je prečital «Domovino», ve, da je to pošten, resnicoljuben list. Povejmo še, da je pri nas le par «Slovenskih gospodarjev», dočim prihaja k nam 30 izvodov «Domovine». Počasi bo naša ljuba «Domovina» prišla v vsako hišo. Le tako naprej! — Kakor vsako leto se tudi letos vrše popravila cest. Zlasti letos je to neobhodno potrebno. Glavna precetinjska cesta je predvsem potrebna popravil. Nič boljša ni kuršenska cesta. Za slednjo je obljubil g. Hrastelj iz Maribora 10.000 Din. Kje je ta denar? Ali je to samo vaba SLS za volitve?

VOGRIČOVCI. Gospod urednik, iz naše občine še ni bilo dopisa, zdaj pa se vendar enkrat oglašamo. Volitve so že daleč za nami. Bil je hud boj, kajti dva klerikalna tabora sta šla drug proti drugemu. Naša občina je majhna, ima komaj nad 100 volilcev, a imeli smo štiri skrinjice. Enkrat smo vendar morali vreči klerikalno stranko, ki je bila že od pamtiveka na občinskem krmilu. Porodila se je med nami misel, da

osnujemo napredno stranko, ki je žela uspehe, da si še bolj malo iztisov «Domovine» prihaja k nam. Mi, ki zdravo mislimo, nam je «Domovina» ljuba, kajti ona ljudstvo bodri, zaspance budi, zaslepljenec odpira oči. Usodni dan je bil 4. december, kajti takrat je odzvonilo klerikalnim mogočnikom, ki so kuhali zvišanje trošarine; tudi so hoteli imeti trošarino od jabolčnika, kisle vode in pokalie. Klerikalci so vneto nagovarjali nekatere napredne odbornike, naj pri volitvi župana volijo z njimi, pa niso ničesar dosegli. Tudi kaplanove lepe besede niso pomagale. Može napredne misli stojijo kakor skala za napredno stvar, zato jim najlepša hvala. Prazna je hvala, da so klerikalci pripomogli, da imamo blizu k maši. Res imamo blizu k maši, pa to ni zasluga klerikalcev, pač pa vseh faranov. Napredni odborniki se niso dali omehčati in so izvolili naprednega župana.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

SETEV LUCERNE.

Lucerna zahteva skrbno pripravljeno zemljo. Najbolji prostor ji damo po dobro gnojnih okopavinah, po katerih ostaja zemlja zadosti gnojna, rahla in čista. Za lucerno je odločiti najboljšo njivo, kadar ji prostor izbiramo.

Da bo setev uspela, je treba dobrega semena in goste posetve. Danes dobivamo seme iz tujine, ker ga doma ne pridelujemo. K nam prihaja laška, francoska, ogrska in afriška lucerna. Ime je pa danes precej nezanemljivo, ker dobivamo pod imenom laške in francoske lucerne tudi afriško lucerno, v zadnjem času prav iz južne Afrike, iz Kaplanda. Najbolj cenjena je še zmeraj francoska, ker je trpežna, dočim se slišijo o laški lucerni pogosto pritožbe, da je kratkotrajna in občutljiva.

Pri lucerni je važno, da jo sejemo na gosto. Za en hektar posetve rabimo 25 do 30 kilogramov semena, za en mernik posetve torej dva in pol do tri kilograma.

Lucerno je sejati, ko se zemlja že ogreje, v drugi polovici aprila. Najbolj je utreženo, da jo sejemo med oves posejan bolj na redko, in ki

ga pokosimo za zeleno klajo, kakor hitro gre v latje. Naši gospodarji jo sejejo tudi samo za se in jo oplevejo kakor proso, čim se prikaže med njo plevel. Na majem prostoru našega posestnika se da to izvesti. Oves sejemo kot vmesno rastlino zaradi tega, da zadržujemo plevel in da damo mladi setvi potrebno varstvo proti neugodnim vplivom vremena, zlasti pred pekočim solncem.

Namesto čiste lucerne sejemo danes tudi mešanice lucerne s travo, kakor n. pr. pasjo travo ali francosko pahovko, vendar je ob ugodnih talnih razmerah bolje, da jo sejemo čisto ali samo zase. Pri setvi se pa priporoča, da ji primešamo drobne prsti, da jo laže sejemo in razdelimo na večjem prostoru. Vsejano lucerno je plitvo zalveči z njivsko brano ali pa s travniško brano. Važno je, da je setev enakomerna, površje njive pa dobro zrahljano in poravnano.

BREZ LASTNE PRIREJE NI NAPREDKA V ŽIVINOREJL

Ves naš napredek v živinoreji trpi po raznih krajih na tem, da manjka vstajene reje ali lastne prireje. Pri nas se od časa do časa podira, kar smo z rejo že dobrega dosegli. To pa vse zaradi tega, ker z našo živino preveč menjavamo. Po dobrih živalih pridobljen zarod oddajamo naprej. V stiski in denarni zadregi pa prodamo magari najboljše plemenske živali. V takih razmerah je vsak trajen napredek izključen. Ako bi nič drugega ne izpodjedalo našega napredka, je že to dovolj, da ne pridemo do večjih uspehov. Ali k temu se pridružujejo še razne druge neprilike, zaradi katerih trpi naša živinoreja. To so različni manj vredni plemenjaki, redno pomanjkanje krme, slaba kakovost krme, pomanjkljiva strežba itd. Kako naj v takih razmerah napreduje naša živinoreja.

Predvsem je važno, da vpeljemo po vseh teh krajih stalno rejo in prirejo dobrih plemenskih krav, ki jo moramo vztrajno in dosledno izboljšavati z rejo najboljših plemenjakov. Dobre krave so glavni del, ki obeta najboljše obresti pri našem gospodarstvu. Po takih živalih in po dobrih plemenjakih dosežen zarod moramo obračati za pleme in za domačo rejo, ne pa za mesnico.

Zato bi moral vsak živinorejec brez izjeme skrbeti, da pride do dobrih krav in lastne prireje. Vsi skupaj bi morali pa skrbeti in delati na to, da se redijo prvovrstni plemenjaki, pri katerih

zraven je stala miza in nekaj klopí. Tu sem je posadil nasilnik trepetajočo žrtev.

«Zdaj si v mojem oblastvu», se je ponosno razkoračil. «Ubegla ptička sedi zaprta v kletki, iz katere mi ne uide. Obračunala bova po predpisih in zakonih.»

«Kdo si in kaj hočeš?» je zajokala Leonora. «Kaj sem ti storila, da me hočeš umoriti?»

«Kaj si zagrešila?» se je mahoma razburil. «S hinavščino se ne boš oprala, marveč ogradila. Ali nisi Leonora Pelan?»

«Nisem Pelan, marveč Ležiščan», mu je zabrusila v odgovor. «Zakaj me preganjaš?»

«Hinavka!» je pihnil ko razdražen gad. «Tam gori pred svetom je laže uganjati budalosti kakor tukaj doli pred menoj. Le poglej me v oči in reci, da me ne poznaš — mene, svojega moža in očeta mojega otroka...»

Kakor kremplje je razklenil svoje pesti ter jo je hotel zadaviti. Pravočasno se mu je umaknila v kot, kamor je počenila in trepetala. Podivjanec se je nekoliko umiril, odložil je klobuk s širokimi okraji, ki so mu pokrivali čelo in obrvi.

«Reci, da me ne poznaš», ji je nastavil lice. «Ali moreš še tajiti?»

«Nisem tvoja žena, niti mati tvojemu otroku», je izrekla skoro brez sape. «Soproga graščaka Lamberta z Ležišja sem in prava mati njegovega otroka. Nihče drugi nima do mene zakonite pravice in kdor si io orilašča, ta je krivičnik in brezumnik.»

«Vlačuga!» je zarjul in zavihtel bodalo. «Zaradi njega si me zavrgla kot obrabljeno orodje, omamilo te je njegov naslov, njegove sladke besede in njegovo bogastvo. Ugasnila je tvoja zvestoba, čim si zagledala njega in spoznala razliko med njim in med menoj. In ko si se zavedla zaslužene kazni, tedaj si pohegnila z mojim otrokom, ki mi je največji zaklad na svetu. Kam si ga skrila — ničvrednica — mojega edinca? Rotim te pri Bogu in vragu, govori resnico!»

Leonora je počenila v kot, stisnila se je k zidu ter ni črhnila besedice. Njene dvignjene roke so bile edina nema prošnja, naj se jo usmili ter ji prizanese.

«Moja navzočnost te je presenetila», je nadaljeval razpaljen od togote. «Našel sem te takšno, kakršna si v resnici. Tvoj ljubimec te je zapustil v siromaštvu, dal ti je plačilo namesto mene. In vzlic temu hodiš za njim ter ga loviš, čeprav ti je pokazal, da te ne mara. Tudi jaz sem te iskal in sem te končno našel, ti pa tajiš, da me ne poznaš, in trdiš, da si grofica. Ali nisi znorela?»

«Znorela?» se je prišla za glavo. «Ako bi te poslušala, bi prav gotovo izgubila pamet v norišnico me hočeš zapreti, živo me hočeš pokopati. Poznam te — najetega zaveznika, poslal te je on, ki me je zavrgel. A vajin načrt se ne bo obnesel, čeravno sta mi izmaknila listine, glaseče se na ime Lamberta Ležiščana, ter mi podtaknila druge, izdane na Leonoro Pelan. Vsiliti me hočeta možu, katerega ne poznam in me tudi on ne more poznati. S tem pa zadeva še ne bo končana. Zatekla se bom pod okrilje sodišča in za-

htevala svoje pravice. Navedla bom točne podatke, ki bodo govorili glasneje kot izmaknjeni papirji. Mirovala ne bom tako dolgo, dokler ne priborim imena in dediščine otroku, čigar očeta zaničujem. Materino srce ne pozna bojazni in premaga vse ovire, kadar gre za življenje lastnemu otroku. Poberi se, morilec! Pomagajte!»

Namišljenemu soprogu so šklepetali zobje, tako so ga razvnele nepričakovane groznje. Odpel si je umazani predpasnik, ter ji ga je ovil krog glave, z robcem ji je zamašil usta, na kar jo je zgrabil za roke ter jih je zvezal na njenem hrbtu. Tako jo je oropal slednje obrambe, ni se mogla ganiti z rokami, niti poklicati na pomoč. Bila je v popolnem oblastvu nasilnika, prepuščena njegovemu brezsrčnemu ravnanju.

«Zdaj se bova sporazumela», je škrtnil z zobmi. «Ako se mi boš upirala, te bom zadavil.»

Vzel ji je robec iz ust, da si je mogla odahnuti. Posadil jo je na klopi in naslonil na zid, da mu ni omahnila.

«Odgovori mi na zadnje vprašanje», ji je nameril z bodalom. «Kam si dala mojega otroka?»

«Deček, po katerem vprašuješ, je moj», mu je pogumno odgovorila. «Zaman poižveduješ.»

«Govori, kje je otrok, sicer te bom zabodel.»

«Milost!» je kriknila, videč, da se je bodalo dotaknilo njenih prsi. «Ni mi za življenje, marveč za otroka.»

je razen na potrebno ploditev gledati tudi na to, da nam zaplode v resnici kolikor mogoče dober zarod. Zarod sam pa je obračati kolikor mogoče za rejo, ne pa za mesnico. Dosedanje prekupčevanje in menjavanje živine je zaježiti. Navadno se pri takih odprodajah izgovarjamo s tem, da smo morali prodati, ker je zmanjkalo krme ali pa denarja. To so žalostni pojavi, ki jih opazujemo po naših kmetijah. Skrajni čas je, da si z obilnejšim pridelkom krme pomagamo do lažje in uspešnejše domače reje, ki je kakor rečeno predpogoj za napredek naše živinoreje.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo te dni, v valutah:

1 ameriški dolar za 56·20 do 56·40 Din;
v devizah 13. t. m.:

100 avstrijskih šilingov za 799·35 do 802·35 dinarjev;
100 nemških mark za 1358·25 do 1361·25 Din;
100 madžarskih pengov za 993·45 do 996·45 dinarjev;
100 italijanskih lir za 299·55 do 301·55 Din;
1 ameriški dolar za 56·77 do 56·97 Din;
100 francoskih frankov za 222·82 do 224·82 dinarjev;
100 češkoslovaških kron za 168·15 do 168·95 dinarjev.

Sejmi

17. marca: Ptujška gora, Podčetrtok, Stari trg, Škofja Loka, Krško, Trbovlje, Brusnice, Žužemberk, Frankolovo.
18. marca: Begunje, Štrigova.
19. marca: Metlika, Kostanjevica, Sava, Cankova.
20. marca: Kočevje, Tržič, Studenec-Ig, Kranjska gora, Bogojna, Cven, Sv. Trojica v Slov. goricah, Dravograd, Šmarje pri Jelšah.
21. marca: Žigarski vrh (za živino), Šmarjeta pri Laškem, Velika Pirešica, Rogatec.
22. marca: Grahovo, Kandija (za živino in stavbni les).
24. marca: Mokronog, Guštanj.

Kratke vesti

= Dva nova sejma v Šmartnem ob Paki. Veliki župan mariborske oblasti je dovolil občini Šmartno ob Paki dva nova živinska in kramarska sejma. Prvi se bo vršil 22. t. m., drugi pa 11. novembra vsakega leta.

= Na zborovanju živinorejcev kamniškega okraja 26. februarja t. l. v Kamniku se je sprejela naslednja resolucija: Kakor splošno v Sloveniji je tudi v kamniškem okraju mlekarstvo v hudi krizi zavoljo tega, ker je vedno težje unovčevati mleko in mlečne proizvode. Zaradi krize v našem mlekarstvu je močno prizadeta tudi naša živinoreja, ki predstavlja odličen kontingent našega narodnega premoženja. Kot davkoplačevalci smo prisiljeni, izraziti nastopno našo upravičeno zahtevo: Oprite vojašnice konzumu mleka! Z izpolnitvijo te naše želje se bo moglo naše mleko na lahek način unovčevati, a naši sinovi v vojašnicah bodo na ta način dobivali težnejšo in redilnejšo hrano, ki pa ne bo mnogo dražja kakor črna kava in prežganka. Kot davkoplačevalci pričakujemo, da bodo merodajni faktorji upoštevali upravičenost te naše želje ter s tem pomagali dvigniti naše mlekarstvo in naše narodno gospodarstvo sploh.

= Živinorejci in prekupčevalci, ne pozabite, da bo 17. t. m. veliki živinjski sejem na Ptujski gori pri Ptujju.

= Kmetovalci iz Laškega in okolice, pozor! V ponedeljek 19. t. m. (na št. Jožefovo) se bo vršilo v Laškem v hotelu «Savinja» ob 15. uri zelo zanimivo poučno predavanje s kinematografsko predstavo o zatiranju sadnih in trtin škodljivcev ter o uporabi umetnih gnojil. Kinematografska predstava je brezplačna. Kmetovalci in sadjarji iz Laškega, okolice in Rimskih toplic, udeležite se te poučne prireditve v čimvečjem številu!

= Zakon o hmeljarstvu. Po konferenci, ki se je vršila 15. februarja v prostorih razredne loterije v Beogradu in na kateri se je razpravljalo o pravilniku glede obveznega signiranja hmelja, je ministristvo za kmetijstvo in vode pričelo sestavljati načrt zakona, ki naj uredi vsa vprašanja, tičeča se pridelovanja in prodaje hmelja. Novi zakon bo predvsem urejeval vprašanje racionalnega gojenja hmeljarstva, nadalje bo obsegal važne določbe o zatiranju bolezni in drugih škod-

ljivcev hmelja. Prepovedana bo saditev takih hmeljskih vrst, ki pod našim podnebjem in v naši zemlji ne uspevajo.

DOMAČE NOVOSTI

*** Velik shod Kmetско-demokratske koalicije bo v nedelje 18. t. m. v Ljubljani na Taboru. Začetek ob 10. uri dopoldne.** Glavna govornika bosta gg. Pribičević in Radić. Shoda se bo udeležilo med drugimi nad 30 poslancev KDK. To bo eden največjih shodov, kar smo jih imeli kedaj v Sloveniji. Somišljeniki, udeležite se ga in privedite s seboj tudi pristaše zavezniške stranke SKS. Na shodu se mora pokazati, da Slovenija hoče enakopravnost, pravico in poštenost.

*** Delo za širjenje «Domovine» ne sme nikdar počivati.** To bodi načelo vseh naših prijateljev in prijateljic!

*** Čestitke našega kralja predsedniku Masaryku.** Kralj Aleksander je poslal predsedniku Masaryku naslednjo brzojavko: «Z veseljem porabim priliko Vašega rojstnega dne, da Vam pošljem svoje najprisrčnejše čestitke in želje, Aleksander.»

*** Prihod poljskih gostov.** Za Veliko noč bo posetila našo državo poljska srednješolska mladina, v glavnem varšavska, pod vodstvom direktorja g. Vladimira Galeckega in direktorice gospe Jadvige Michalovske, vsega skupaj 90 oseb, in sicer dijakov in dijakinj preko 60, ostalo profesorji in profesorice. V Ljubljano se pripeljejo iz Zagreba ter bodo tukaj dne 11. aprila.

*** Letalo na ptujškem polju.** Te dni je povzročil v Ptujju in okolici veliko senzacijo nenavaden ptič, ki je priletel z avstrijske strani prav nizko nad mestom. Bilo je namreč avstrijsko potniško letalo, ki vzdržuje potniški promet na progi Dunaj—Benetke. Zaradi goste megle je letalo zgrešilo smer. Tavalo je že dolgo časa nad našim ozemljem in je končno letelo popolnoma nizko, zasledujoč tok Drave. V Stojncih pri Ptujju je moralo letalo končno pristati na odprtem polju, ker je bil motor zaradi neprestanega leta že popolnoma vroč. Pri pristanku se je letalo tako poškodovalo, da se ni moglo več dvigniti in so morali zato potnik, dva gospoda in štiri dame,

«Iztrgati ga hočem tebi, nevredni materi; nočem, da bi nosil njegovo ime in hodil po tvojih potih. Povej mi, kje je njegovo bivališče, izberi si smrt ali življenje.»

«Prizanesi zavoljo otroka. Vsem pravica se bom odrekla, samo da ga ohranim v tolažbo na stara leta.»

«Nič mi ni za tvoje pravice in tolažbo. Daj mi otroka, po drugem te ne vprašujem.»

«Nikdar! Tukaj sem, morilec», mu je nastavila prsi. «Rajši umrjem, kakor pa izročim otroka razbojniku, ki mi streže po življenju. Dala sem ga v varstvo dobrim ljudem, tebe pa bo preganjala moja kletev; gorje ti, kadar te bo zadela kazen, kateri ne uideš.»

«Tudi ti ji ne boš ubežala. Ne bom te sunkoma umoril, ampak počasi te bom trpinčil, morda bodo muke omehčale tvojo trdglavost.»

Zopet ji je zamašil usta, zgrabil jo je okrog pasu ter jo je vrgel čez ramo. Nesel jo je iz razvalin na ulico, kjer ni bilo čuti žive duše v pozni nočni uri. Na eni strani se je raztezalo umazano močvirje, na drugi pa pogorišče, ki je širilo ostuden smrad po nesnagi.

Tukaj je zbrala Leonora poslednje sile, vrgla se je okrutniku z rame ter je bežala v smeri proti mestu. Pri tem se je nerodno spotaknila, padla je na kamen ter se je trenutno omamila. Preganjalec jo je dohitel, zopet jo je zadel na ramo, kakor s kleščami jo je držal za roko, da mu ponovno ne uide.

Nesel jo je do mesta, tja, kjer se je voda iz močvirja odtekala po širokem jarku v obokani predor, zgrajen pod obmestnim nasipom. Tu jo je odložil, naslonil jo je na železno

ograjo ob cestnem robu. Z oči ji je potegnil robc, usta pa ji je pustil zamašena, da ni mogla klicati na pomoč.

«Poglej v valove», ji je pihnil v lice. «Tam dol: ti je pripravljen grob, ako mi ne poveš, kje je moj otrok. Hitro se odloči!»

Leonori se je ob pogledu v deročo strugo zvrtilo pred očmi. Bridko mu je prikimala — razveseljivo znamenje, da mu hoče nekaj povedati.

«No, vendar!» je vzkliknil s satanskim zadovoljstvom ter ji je odmašil usta.

Žena je porabila ugodno priliko v svojo rešitev. «Pomagajte!» je zakričala na vse grlo, da je odmevalo po okolici.

«A tako mi odgovarjaš!» jo je usekal z vražjim pogledom; dvignil jo je kot otroka čez ograjo in vrgel v šumečo strugo. Nobe-nega glasu ni bilo več čuti iz valov, pogoltnil jo je vrtinec.

Zločinec pa je izginil med ožganim zidov-jem obmestnega pogorišča.

VI.

Čarobno so migljaje zvezde na jasnem nebu daljnega juga nad divno pokrajino, ozaljšano s palmami in cipresami. V sredini je ležalo kot zrcalo čisto jezero, obrobjeno z gosposkim hišami za izletnike, ki so prihajali semkaj iz raznih krajev na oddih in zabavo. Tu se je nastanil graščak Lambert, plemeniti Ležiščan, s svojo soprogo Narciso; najela sta si udobno stanovanje — vilo na gričku nedaleč od jezera, odkoder sta uživala krasen razgled po slikoviti pokrajini.

Imela sta lep vrt in polno drugih ugodnosti; kljub temu pa nista bila srečna, manjkalo jima je prave zakonske ljubezni.

Lambert je vedel za bolečine svoje soproge; znano mu je bilo, da je njeno srce še vedno navezano na Emila, katerega ne more pozabiti. Resno si je že prizadeval, da bi ohladil njene občutke do svojega poglavitnega nasprotnika, a vsi načrti so se mu razbili ob skali njene odpornosti.

Tako življenje ni bilo nič novega v tedanjih časih. Koliko plemenitajških zakoncev je živelo skupaj brez sreče in ljubezni, ker jih ni združilo medsebojno nagnjenje, marveč naslov in denar. Marsikje je prišlo do javnega razdora, drugod pa so prikrivali drug drugemu svoje bolečine in krpali zakonsko zadovoljstvo z zabavo in veseljačenjem.

Graščak Lambert se ni poročil z Narciso zavoljo bogastva in lepote, ampak zaradi ljubezni, ki mu je zagorela v srcu, ko sta se prvič sestala. Ni ga ostrašila pregreha njegove očeta, niti zavest, da je njegova izvoljenka vdana neimovitemu tekmeču, kateremu jo je iztrgal iz objema.

Narcisa pa ni verovala v pristnost njegove ljubezni. Smatrala jo je za strast, katero je neukročena poželjivost vžgala v njegovih prsih z istim plamenom kakor nekaj pred zakonom z nesrečno neznanjo. Strašne so bile njene muke, katere je hladila najraje v tihem gaju na klopici pod košato palmo. Nikdar ni pokazala soprogo svojega trpljenja. Teško se je premagovala, da ni njegovega dobrikanja s studom odklonila. Živo si je predstavljala, kako prijetno bi lahko bilo

nadaljevati potovanje z vlakom. Pilot in njegov spremljevalec sta se s prvim prihodnjim vlakom odpeljala na Dunaj po nadomestne dele, da lahko letalo vsaj toliko popravita, da bo moglo nadaljevati polet.

* **Smrt gasilskega veterana.** V nedeljo zjutraj je umrl ustanovnik Gasilskega društva v Metliki g. Marko Zugelj, ki je bil od ustanovitve leta 1871. do zadnjega časa aktiven član društva. Le-to mu je pred kratkim dovolilo iz gasilskega sklada dosmrtno mesečno pokojnino. Žal, da je ni dolgo užival. Pokojnik je doživel, da si je društvo nabavilo novo motorno brizgalno, ni pa doživel njene blagoslovitve, česar si je tolikanj želel, ker se bo blagoslovitev vršila šele meseca maja. Zaslužnemu gasilcu bo ohranilo društvo trajen spomin.

* **Gradba železnice Rogatec—Krapina.** Kakor smo že poročali, se je v lanskem poletju pričelo z gradbo železniške proge Rogatec—Krapina. Avstrija je svojedobno zgradila progo do sela Lupinjaka, to je do mostu preko Sotle. Madžarska pa ni hotela na svojem ozemlju, odnosno hrvatskem, zgraditi nadaljevanje te proge. Ta del proge se gradi sedaj v dolgosti 22 km. Proga bo šla skozi dva predora: tunel pri Žutici je že prebit in se vrše v njem še ostala zadnja dela. Na ostalih delih proge se je v poletju in jeseni čvrsto delalo, pozimi pa toliko, kolikor so dopuščale vremenske razmere. Zaposlenih je bilo 500 do 600 delavcev. Čim se vreme izboljša, bo zaposlenih več tisoč delavcev, da se delo čimprej dovrši. Splošno se pričakuje, da bo železnica gotova do decembra tekočega leta.

* **Smrt v tujini.** Na Kitajskem je umrl znani slovenski misijonar o. Veselko Kovač, rodom iz Studenca pri Krškem. Na Kitajskem je misijonar dolgo vrsto let.

* **Štirje Jugoslovenci izgubili življenje v kanadskem rudniku.** Pišejo nam: V zlatem rudniku Hollingerju v Kanadi se je pripetila 10. februarja t. l. huda nesreča. V rudniku je zaposlenih okoli 4000 delavcev; med njimi nas je precejšnje število Jugoslovenov. Usodnega dne je prišlo do velike eksplozije plina, pri kateri so izgubili življenje tudi štirje Jugoslovenci: Zumberčan Jovo Balić iz vasi Balić pri Sušicah; imena ostalih treh, po enega Primorca, Hrvata in Črnogorca, pisca teh vrst niso znana. Iz rudnika so izvlekli 39 mrtvecev, 12 so jih rešili živih; med temi je bil tudi

naš prijatelj Krušec, doma iz Vinice, ki se je 32 ur boril pod zemljo za svoje življenje. K sreči je dospelo reševalno društvo, ki ga je rešilo v predzadnjih zdihljajih. Najžalostneje je bilo gledati, ko so prihiteli žene in otroci pred rudnik in začeli klicati imena svojih očetov, odnosno možev. Želimo vsem ponesrečencam večni mir!

* **Četrta številka res zanimivega šaljivega lista «Skovirja» je izšla v soboto.** List, ki ima 16 strani male oblike in je torej precej obsežen, prinaša veliko število slik s prav izvrstnimi smešnicami, ki morajo razvedriti tudi najsitnejšega čemerneža. Naročnina na «Skovirja» se je s to številko znižala kar za četrtno (od 20 na 15 Din za četrtletje itd.). Prav tako stane sedaj «Skovir» v prosti prodaji le 3 Din ena številka (prej 4 Din). Za one, ki se na list naroče, ne pride številka sedaj niti po 2-50 Din. Uprava «Skovirja» (Rožna dolina) nas prosi za objavo naslednjih vrst: Kdor se naroči na «Skovirja» in takoj plača naročnino vsaj za četrto leto, dobi izjemoma prve tri številke vsako le po 2 Din. Kdor hoče imeti cel letnik, naj se požuri, dokler je prvih treh številke še kaj v zalogi. Naročniki, ki so izgubili položnice, jih lahko za nekaj par kupijo na pošti in vpišejo številko 10.995. Naj nihče ne odlašaja s poravnavo naročnine! Bodimo tudi Slovenci v tem oziru redni, pošteni in zanesljivi! Saj gre pri vsakem posamezniku le za mal denar, upravlja lista se z odlašanjem dela škoda. Vsi narodi imajo šaljive liste, pa ga imejmo tudi mi in mu omogočimo življenje z rednim plačevanjem naročnine. S tem mu pomagamo tudi do še večjega zboljšanja. Gotovo je eno, da je «Skovir» od vseh povojnih šaljivih listov, kiso poskušali izhajati v Sloveniji, najboljši ter ima tudi vse pogoje, da se bo vsebinsko še dalje izboljševal. Za inozemstvo stane «Skovir» 20 Din četrtletno itd. — Toplo priporočamo!

* **Strašne obtožbe proti beograjski policiji zaradi Glavnjače.** Predzadnje sredo je bila v Narodni skupščini ponovno burna debata o Glavnjači. Od KDK sta govorila poslanca Wilder in Kosanović. Slednji je navajal, da so prostori zaporov Glavnjače krvavi od sten in polni ostudnega mrčesa. V Glavnjači so zaprli neobavno več dečkov med najslabše ljudi, ki so jih v svoji pokvarjenosti zlorabili in še okužili po vrhu. Otroci so v strahu vpili, pa je prišel policaj v celico in pretepel otroke, ker so kričali. Kosa-

novi je navedel tudi primer Stanka Vulca, ki je bil svoječasno aretiran, a je potem izginil neznanokam. Posebno trpe dekleta, ki jih usoda vrže v ta zapor. Primeri, ki jih je navedel Kosanović, so strašni, vendar se vlada ne zgane, da bi odredila odločno preiskavo in krivce kaznovala op zaslugi. Notranji minister dr. Korošec, pod katerega kompetenco spada ta zadeva, bi moral drugače nastopiti in ne se suženjsko vdati radikalom. Zalostno je, da niti Slovenec dr. Korošec ne vzroji nad takšnim škandalom, ki je v sramoto vsej državi.

* **Zalostne številke iz trboveljske statistike.** Iz uradnih podatkov posnemamo, da se je popilo v pretečenem letu v trboveljski občini 180.000 l piva, 920.000 l vina, 24.000 l žganja in 14.500 l špirita. Ako preračunamo po povprečnih cenah, dobimo naslednje številke v dinarjih. 180.000 l piva po 10 Din je 1.800.000 Din; 920.000 l vina po 12 Din je 11.040.000 Din; 24.000 l žganja po 30 Din je 720.000 Din; 14.500 l špirita po 50 Din je 725.000 Din. Skupaj torej 14.285.000 Din. To so ogromne številke tudi za Trbovlje! Na eni strani splošna beda in pomanjkanje, na drugi strani pa ogromni konzum opojnih pijač. Preveč se pije v vseh slojih. Zdravstveno stanje našega p. ob. valstva je vse prej kakor ugodno. Preveč se zmrje, zato pa se troši premalo za dobro in tečno hrano.

* **V št. Rupertu na Dolenjskem** so bile volitve župana in občinskih svetovalcev. Za župana je bil izvoljen obče priljubljeni, po Sloveniji in izven nje znani napredni mož, g. Fr. Zupančič, posestnik, gostilničar in lesni trgovec v Rakovniku, njemu v pomoč pa sami napredni svetovalci. Naj bi pod njih vodstvom občina procvetala!

* **Iz gornjegrajskega okraja.** Splavar nam piše: Ze večkrat sem na železnici med vožnjo opazil, da je prišlo do preprirov med železniškimi osebjem in našimi splavarji. Ti se go namreč na svojih povratkih včasih nekoliko nalezajo in delajo v vlakih nemir, obregujejo se pa tudi ob sprevodnike, ki zahtevajo od njih vozne listke. Ker imajo splavarji sedaj pravico do polovične vožnje na železnicah, se čuje, da železniška uprava zaradi neprestanih pritožb o kravalih v vlakih premišlja o tem, da bi ukinila to ugodnost. Naš ugled in pa naša korist zahtevata, da se povsod, kamor pridemo, pametno vedemo in

njeno življenje na strani prvega zaročenca, ki leži nevarno ranjen ali pa je morda že umrl. Nihče ji ni več omenil dragega imena, celo brata Karol in Evgen sta se ogibalaba vsega, kar bi jo le količkaj spominjalo na njeno usodo.

Kadar so nad jezerom zamigljale večerne zvezde, tedaj se je potrojila njena žalost: vse njene misli so se zbrale ob Emilu, čigar oče je bil nekda premožen graščak, a je ubožal po lastni krivdi in onesrečil svoje otroke. To je razdrlo zaročo, zakaj grof Tulipan je potreboval bogatega zeta, da mu pomaga iz stiske. Oba sta trpela zavoljo staršev po svetopisemskem izreku: «Zaradi očetove krivde bom kaznoval potomstvo do četrtega pokolenja.»

Težka je bila Narcisi ločitev od blagega zaročenca, še težje privoljenje v zvezo z graščakom Lambertom, do katerega ni čutila nikakega nagnjenja. Vdala pa se je iz usmiljenja do očeta, ki se je zavedal nepoštenega dejanja — ropa državne blagajne — in sramote, kadar bodo o tem očitno govorili. Samo zato, da reši čast domače hiše, se je vrgla v vrtinec nesrečnega zakona.

Kakor kamen jo je težila zavest, da je uničena njena mladost in z njo vred vse življenje. V zadnji koticček večernega gaja se je umaknila preganjalnimi mislim, sedla je pod košato drevo na korenino, obraščeno z mahom, ter se je naslonila na deblo. Tukaj se je v prijetnem hladu izgubilo njeno težko utripanje srca, ponehali so pritajeni vzdih in solze na njenem obrazu so se počasi sušile.

Med iskalci zlata na skrajnem severu

Po spominih M. Muca napisal I. Albrecht.

Grbovov se je razigrano nasmejaval, jaz pa sem povsod glavo in odšel v svojo delavnico, kjer sem ves tisti dan in vsa noč preživel v samih nestrpnih premišljevanjih. Bil je, da povem kar naravnost, kakor priprava na smrt.

V drugi polovici avgusta leta 1921. smo se nato s svojimi tovari vkrcali na parnik «Kanavina» in odpluli po Amurju in Zeji proti severu. Parnik je nudil celo potnikom tretjega razreda, kakor smo bili mi, vse udobnosti in razkošje, kakršnega človek iz južne Evrope na daljnem severu, v Aziji, gotovo ne bi pričakoval. Dvorana, ki nam je bila na razpolago za razvedrilo, je bila pravi tropični vrt.

Vožnja do mesta Zeja, ki je središče pokrajine, kjer se pridobiva zlato, je trajala nekako šest dni. Razgled s parnika nudi, dasi je enoličen, vendar svojevrstno barvitost. Mene so posebno zanimali gozdovi, ki so tako zaraščeni, da ginevajo v njih smreke, ki bi jih komaj obsegla dva moša. V Zeji smo izstopili. Mesto napravlja na našega človeka vtis navadne vasi. Hiše so pritlične, lesene, krite s pločevino, z deskami ali z opeko. Večinoma so enodružinske. Okna so sivo rjavljena, da sem nehote mislil na pesnikove besede «okna so okenca». Le občutka tesnobe ni tod; kajti zemlje, prostora je dovolj na razpolago, in se ni treba stiskati.

Hiše so znotraj zelo lične in snažne. Tla imajo barvana. Ljudje so izredno prijazni.

Prebivalci so kmetje, trgovci in lovci. Obrtnikov skoro ni, razen v kolikor pride obrt v poštev za domačo uporabo, in pa seveda zlatarstvo.

Po veri imajo pravoslavni veliko večino. Življenske prilike so zelo ugodne. Razvita je živinoreja in v izobilju je tod tudi razne perutnine. Zato tudi obstoji glavna hrana iz mesa, mleka in jajc, medtem ko si morajo moko kupovati; kajti žito uspeva tod že zelo slabo in je pridelek le malenkosten. Poleti šteje mesto kakih 20 tisoč prebivalcev, v zimskem času pa mnogo manj.

Trgovina je slična kakor v Blagoveščensku, od obrti pa cvete zlasti zlatarska.

Posebni zanimivosti mesto nima. Deloma je naselbina še mlada in v razvoju; deloma pa jo ovira visokoseverna lega, kar povzroča, da je znaten odstotek prebivalstva samo sezjski: le v času, ko se koplje zlato.

V mestu smo ponudili svojo robo, vendar brez uspeha. Zaloge je bilo dovolj; kajti do sem sega še redna trgovina. Tudi tukaj se ni bilo za naše blago pravih, resničnih konsumentov, ampak samo prekupci, ki morajo pač tudi zaslužiti.

«No, Martin Josipović, ali si še cel?» me je podražil Vasilj Nikifrovič, ko me je videl malo čmernega. Menil je morda, da sem otožen zaradi slabe kupčije, jaz pa sem tedaj s svojimi plahimi mislimi poljubljal daljni južni svet. Vse tja je vzdrhtevalo moje srce, kjer se Adrija koplje v solncu, kjer vzkipevajo pod nebo velikani, in še dalje, kjer se v mehkem

da ne spravljamo v nevarnost že pridobljenih ugodnosti. Čisto navaden čut poštenega in pametnega občevanja z ljudmi pa tudi zahteva, da sem tudi napram sprevedniku vljuden in da mu na njegovo vljudno zahtevo pokažem brez ugovora vojni listek. Splavarji, pokažimo, da smo tudi mi kulturni ljudje!

* Nova vrsta tobaka za pipo. Uprava državnih monopolov je dala v promet novo vrsto tobaka, izdelanega pretežno iz ameriškega tobaka, ki se imenuje «amerikanec» ter po sestavi popolnoma ustreza okusu kadilcev, ki žele kaditi v pipi boljši tobak. «Amerikanec» je vložen v pakete po 100 gramov. Prodajna cena za paket znaša 15 Din.

* Požar suhe trave. Te dni sta zažgala dva tovarniška delavca iz Gaberja na Hribu sv. Jožefa v Celju ob poti k cerkvi suho travo. Ogenj se je hitro širil proti kozolcu lastnika vile «Krisper». Bila bi se pripetila lahko večja nesreča, ako ne bi bil oskrbnik vile pravočasno zapazil ognja ter ga s pomočjo drugih ljudi pogasil. Oba storilca so vtaknili pod ključ.

* Huda nesreča v mengeškem kamenolomu. V mengeškem kamenolomu se je pripetila huda nesreča, katere žrtev je postal pri posestniku Habjanu uslužbeni hlapec Franc Burja. V kamenolomu sta se namreč nenadoma zrušili na voz, na katerem je sedel Burja, dve težki skali, ki sta pokopali pod seboj voz, voznika in oba konja. Skali sta konja na mestu ubili, dočim so opasno ranjenega Burjo potegnili izpod skal polmrtnega. Poškodovanca, ki ima utrto črepinjo, so prepeljali takoj z rešilnim avtom v splošno bolnico v Ljubljani.

* Morfinistka. V hotelu «Kraljica Marija» v Novem Sadu se je nedavno nastanila elegantno oblečena mlada dama, ki je pri hotelskem osebju vzljučala pozornost zaradi svojega čudnega obnašanja. Naslednega dne je ženska obiskala vse novosadske zdravnike, ki so ji glede na njeno nervoznost vbrizgali morfij. Za žensko se je začela zanimati tudi policija, ki je dognala, da gre za hčerko nekega sodnika v Sloveniji, živečo že od svojega 16. leta izven domače hiše, ter je v raznih državah nastopala po varijeteti. V Kajru se je udala morfinizmu ter brez morfija sedaj ne more živeti. Policija jo bo odpravila v Slovenijo.

* Skok iz vlaka. Na železniški progi Rimske toplice—Laško se je pripetil dogodek, ki je vzbu-

Nad 30 poslancev

se bo udeležilo shoda KDK v nedeljo na Taboru v Ljubljani
Začetek ob 10. uri dopoldne

Glavna govornika Pribičević in Radić

Z dežele so že prijavljene skupine kmetov na vozovih

➔ Vsi na shod! ➔

dil med potniki mnogo pozornosti. Z osebnim vlakom sta se vozila dva vojaka, ki sta nekega dezerterja eskortirala v mariborsko kaznilnico. Trenutek, ko sta se vojaka živahno razgovarjala, je dezerter izrazil ter nagloma skočil skozi okno. S pomočjo zasilne zavore sta vojaka povzročila, da se je vlak takoj ustavil. Ubegleda dezerterja so našli ob progi težko ranjenega; imel obe nogi zlomljeni. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

* Od doma je pobegnil 13letni dijak Iv. Habič iz Ljubljane, ki je dobil slabo oceno v šoli. Deček je srednje postave in za njegov starost prav močan. Oblečen je v sivo zimsko suknjo in kratke hlače, na glavi pa ima rjavo sportno čepico. Od doma je odšel z drugim precej večjim dečkom v torek 6. t. m. Kdor bi kaj vedel o dečkih, naj obvesti bližnjo policijsko ali orožniško postajo.

* Sirova mladina. Na Ruški cesti v Mariboru so neki pobalini zažgali obcestno grmovje ter s kamenjem obsuli nekega voznika, ki se je vozil mimo ter jih svaril. Voznik je bil precej ranjen na glavi poleg očesa. Policija je ugotovila, da so bili med nasilnimi pobalini tudi neki vajenci, ki so s takim početjem izpolnjevali odmor med poukom obrtnonadaljevalne šole.

* Nepoboljšljiv tat. 40letni trgovski pomočnik Oman, doma iz Tenetiš pri Predgradu, je star znanec sodišča in orožništva. Te dni je odesedel 18mesečno ječo. Pred par dnevi je stopil v Geigerjevo kavarno v Kranju ter si naročil kavo. Komaj mu je gospa iz kavarniške sobe obrnila hrbet, je že izmaknil iz predala 150 Din ter jo jadrno brez slovesa odkuril. Ko se je gospa vrnila, je takoj zapazila tatvino in naznanila nepridiprava mestni policiji. Pri aretaciji so našli pri Omanu še 120 Din; 30 Din je namreč plačal na

račun fotografu, pri katerem je naročil po izvršeni tavini fotografije.

* Vlom. Nedavno je obiskal predrzen tat podstrešje neke nove hiše na Hribu sv. Jožefa v Celju. S pomočjo lestve je zlezal skozi okno na podstrešje, kjer je ukradel v naglici nekaj srajc in drugega perila. Ostalih stvari si ni mogel privoščiti, ker ga je nekdo prepodil.

* Spreten izmikale kolesov. Ljubljanski policiji je prišel v pest eden najdrznejših kolesarskih tatov, že nad leto dni zasledovani 30letni Pavel Kogej. Tatinski Idričkan se je klatil že nad leto dni po Ljubljani, odkoder se je tu pa tam podal tudi na deželo ter tudi tam kradel kolesa, kjer je le bila prilika. Aretirani Pavel sprva ni hotel ničesar priznati, celo takih tatvin ne, ki so mu bile dokazane. Pozneje pa se je nadzorniku Močniku vendarle vdal ter izpovedal, da je najraje hodil na prežo pred palačo OUZD, kjer je iz veže tekom jeseni in zime odpeljal najmanj devet koles najrazličnejših lastnikov. Kradel pa je kolesa seveda tudi izpred gostiln. Nekoč je pobasal kolo tudi v Zalcu ter ga peljal v neko vas pri Dobrni. Tu se je zglasil pri svoji ljubici, s katero ima otroka, ter dejal: «Na, tole kolo namesto alimentov! Saj ti jih zaenkrat ne morem plačati. Pa mi lahko daš na kolo še par stotakov, da bom imel za pot nazaj v Ljubljano!» In res. Kogej je dobil zahtevanih 200 Din, nakar se je v Ljubljano, kjer je nadaljeval svoj žalostni uspel, dokler ga niso prijeli ter vtaknili v zapor.

* Sejmar in bik. Posestnikov sin Jakob iz neke vasi blizu Vrhnike je pripeljal v Ljubljano lepega plemenskega bika, ki ga je končno prodal mesarju. Dobil je zanj precejšen denar, zato je po sklenjeni kupčiji tudi zašel v gostilno. Tu je jel zapravljati in je tekom dneva, večera in noči

valovanju vinskih goric solnči Bela Krajina. Tam kraj Gorjancev morda umira moja blaga mati in trepetaje, onemogla starka, moli za sina in ga kliče. kliče v šir in dalj, da bi ga za slovo še prižela na svoje ubogo, ljubeče srce...

Pritajeno sem zastokal v nenadni boleti. Ni mi bilo ne do zlata ne do kupčije. — Oj, toplá vez krvi, kako je silna tvoja sveta moč!

Jakob Rungajn je morda uganil moje skrite misli. Skomignil je z rameni in zamahnil z roko, da je šinila mimo mene široka dlan liki braneča senca.

«Pusti ga, Vasiliij Nikifrovič! On zdaj govori s srcem. Taki so vsi, ki prihajajo z zapadnega juga.»

Dasi mi je bilo čisto vseeno, kaj kdo misli ali reče o meni, mi je bila prijateljeva mirna obzirnost vendarle všeč. Zahvalil sem se mu zanjo s pogledom in kakor v opravičilo pripomnil:

«Teško je človeku na svetu.»

Grbovov se je poredno nasmehnil in zapel pesem o stepi. Njegov pritajeni glas je bil zdajci voljan in topel — poljub poletnega solnca.

«Pa nič,» je omenil Rungajn, «hajdimo dalje.»

In smo se spet podali na pot.

Oh, le naprej!

Od Zeje plovejo proti severu dalje le še mali parniki. Pokrajina se v bistvu ne izpremeni in ne nudi nič posebnega očem. Nasel-

bine so bolj in bolj redke in vedno manjše, skromnejše. Sicer je slika ista. Mogočni gozdovi, dobrave in polja tu, tam vzvalovana zemlja, drugod spet prostrana ravan.

Incli smo dan vožnje s parnikom do sela, kjer smo nameravali izstopiti. Medtem smo se pomenkovali o raznih načinih pridobivanja zlata. Prijaznemu čitatelju bo gotovo ustrezno, ako mu kaj podrobnejšega povem o tem.

Kakor že omenjeno, imajo tod mnogo koncesij razne inozemske družbe, ki pridobivajo zlato na različne načine.

Ponekod odpeljejo reko ali potok s stare, naravne struge, v novo, umetno. Nato odgrebejo vrhno plast struge, da s tem odstranijo zemljo. Ko pridejo do peska prenehajo s kopanjem in puste tako prazno strugo par let, da se pošteno osuši. Nato začno kopati pesek in ga stresati v posebno leseno pripravo, imenovano «dambo». Ves proces spominja na pridobivanje soli, le da pri tem voda izhlapeva in ostane v salini kristalizirana sol, medtem ko v dambi s pomočjo raznih priprav voda pesek izpira, odvaža razne primese in naposled pušča na dnu samo čisto zlato.

Drugod pripluje po reki nalašč za pridobivanje zlata prirejen parnik, ki mu pravijo «draga». Ustavi se tam, kjer je tok najmočnejši. V za to prirejen stroj naplavlja tu voda sama mnogo peska, poleg tega ga pa še pridno dovažajo z vozovi. V stroju so priprave, ki na sličen način kot pri nas stroj za čiščenje žita (vejevnik) vejajo in odpihavajo zemljo in druge primese, mreže, ki presevajo pesek, magneti, ki pritegnejo nase rude razen zlata, tako da ostane končno samo pesek in

zlato, ki ju naposled ločijo, dokler ne blesti nasproti srečnim lastnikom sama čista rumena dragocenost. Ako zadenejo na dobro žilo, pridelayo na tak način v seziji 20 do 24 pudov* zlata, povprečno pa pridelayo na «dragi» 10 do 15 pudov v seziji.

Prijjubljen in uspešen je tudi hidravlični način pridelovanja, to se pravi pridelovanje z vodno močjo. Na gotovo mesto v brežini napeljejo z dveh nasprotnih smeri po ceveh vodo z močnim pritiskom, tako da voda sama (svet je namreč ves peščeni!) odkoplje in izmije ves breg, ves obronek hriba. Po opisanih in še drugih načinih tako odkopani pesek potem toliko časa čistijo in obdelujejo, dokler ne izločijo iz njega vsega zlata, kar ga je bilo pomešanega med njim.

Na take in slične načine torej pridobivajo zlato rudo po Aldanu razne inozemske družbe in ruska država, činitelji, ki razpolagajo s primernim kapitalom. Preprost človek, siromak, bosjak in avanturist si pomagajo drugače. Kje naj vzame kapital za stroje, ko gre često zgolj iz obupa v te kraje, često pa kot izobčenec človeške družbe?!

Kako se rijejo do zlata ti ljudje

(Dalje prihodnjič.)

* Pud je 40 ruskih funtov, 2 in pol ruska funta je približno 1 kilogram naše vage.

Lepa prihodnost.

V nekem mestu so obešali razbojnika. Velika množica ljudi si je zbrala ob vešalih in eden izmed gledalcev reče: «Bodi mu Bog milostljiv! Ta je že prebil, nas pa še čaka...»

zapravi lepe denarce. Slednjic se je spomnil, da mora domov, zato je hitel na vrhniški vlak, ki pa je med tem že odpuhal proti Brezovici. To je Jakoba tako zjuzilo, da je pričel pred kolodvorom razsajati in hruliti ljudi brez izbire. Postal je zaradi zaužite pijače celo tako divji, da se je nekaterih dejansko lotil. Obveščeni stražniki so fantina kmalu spravili na policijo, kjer je pre-spal noč. Obenem pa se je tekom dopoldneva javila pri policijskem dežurnem uradniku mlada ženska v blagoslovljenem stanju, ki jo je prepogumni Jakob v gneči preveč osuval in je morala revica iskati zdravniške pomoči. Stvar se je slednjic vendarle poravnala, in sicer na ta način, da bo ubogi Jaka namesto celega prinesel domov le pol izkupička, pod kapo pa precejšnjega mačka.

* **Odpiralec cerkvenih pušic aretiran.** Litijski orožniki so te dni aretirali pretanega tatu Jožeta Preka, doma iz Prebačevega, občina Hrastje. Možak je po poklicu ključavničar, a se je bavil največ s tatvinami. Zlasti dobro došle so mu bile cerkvene pušice. Možak se je mnogo klatil po svetu, po Italiji, Belgiji, Nemčiji, Avstriji, Franciji ter je že vsega skupaj predsedel po domačih in tujih ječah zaradi tatvin blizu 30 let. Plen, ki so ga napravili litijski orožniki, je torej prav težak.

* **V fantovskem pretepu ranjen.** Z vlakom so pripeljali v Maribor v bolnico 20letnega Jožeta Matjašiča iz Slivnice kot žrtev fantovskega pretepa. Matjašič ima težje rane z nožem po levi roki in levem stegnu.

* **Ta pa zna.** Roza Vidovičeva iz Sv. Marjete ob Pesnici je v gostilni Vlahovič v Mariboru naročila steklenico vina in kozarec z izgovorom, da bo natočila vozniku pred hišo. Nato je steklenico zavila v robec in jo odkurila proti Sv. Petru. Po aretaciji se je dognalo, da imenovana večkrat tako prakticira, in ker so našli pri njej tudi poselsko knjižico, glasečo se na ime Weizer Marjeta, ni izključeno, da povsod nastopa z drugačnim imenom. Predana je okrajnemu sodišču v Mariboru.

* **Slepar.** Julki B. v Mariboru je brezposelni Maks Reisinger, po poklicu črkostavec, obljubljal zakonsko zvezo ter pod to pretvezo izvabil iz neizkušene ženske 7000 Din v gotovini ter še vso skromno zlatino v vrednosti 1200 Din. Julki se je sprva izdajal za skladiščnika pri elektrarni v Fali. Prvi znesek 1200 Din ji je izvabil z izgovorom, da je pri Sv. Lovrencu na Pohorju pogorel. Brez nadaljnega je prejel zahtevano vsoto in meseca januarja še 1000 Din. Naenkrat je nesrečno dekle dobilo pismo iz Zagreba, odkoder ji Maks piše, da je zelo nevarno zbolel in da nujno rabi večjo vsoto. In res mu je lahkoverna Julka poslala še nadaljnjih 2300 Din. Julka je dobila kmalu nato ljubavno pismo, v katerem ji sporoča Reisinger, da je najel novo stanovanje ter da potrebuje za obnovo stanovanja, poslikanje in druge potrebe zelo najno znesek 1000 Din. Lahkoverna Julki pa se še sedaj ni zasvetilo v zaljubljeni glavici ter mu je nemudoma nakazala zahtevanih 1000 Din. Ko je končno ubogi Julki zmanjkalo gotovine, mu je izročila še vso svojo zlatino v vrednosti nad 1200 Din. Maks Reisinger je nato izvabil še svojo gospodinjo 300 Din in pobegnil preko meje v Avstrijo. Obupana Julka, ki je na ta način prišla ob ves denar in nakit, je vso zadevo prijavila na policijo, kateri je izročila tudi sliko sleparja. Policija je že uvedla potrebne korake in je upati, da bo čudni ženini skoro v rokah pravice in bo za zamreženim oknom sanjal sladke ženitovanske sanje.

* **Vlom v poštni urad v Petanjeh.** Neznani zlikovci so prejšnji ponedeljek ponoči vlomili v poštni urad v Petanjeh pri Murški Soboti. Na srečo pa denarja ni bilo v blagajni, pač pa so storilci odnesli poštnih znamk in kolkov za približno 6000 Din.

* **Grozen zločin.** V vasi Stupicah nedaleč od Loznice se je te dni zgodil strašen zločin, ki je med vsem prebivalstvom povzročil veliko ogorčenje. Ugledni posestnik Vojin Prelič ima tri sinove. Starejša dva sta razumna, mlajši pa je nekoliko šepave pameti, zloben in pohlepen po

denarju. Ko je nedavnega jutra oče Vojin še počival v postelji, sta se starejša dva sinova odpravila po opravkih z doma. V hiši je poleg očeta ostal samo najmlajši sin. Ko je oče še dremal, se je mladega bebca polotila strašna misel. Pograbil je kuhinjski nož in se spravil nad očeta. Pogodil ga je narvnost v srce. Nato mu je odrezal ušesa in nos, končno pa je truplo svojega očeta iz vlekel iz hiše in ga zakopal. Ko sta se starejša brata vrnila domov in vprašala mlajšega, kje je oče, je bebec začel jecljati. Ko pa je uvidel, da sta brata na njegovi obleki opazila slede krvi, je priznal: «Jaz sem ga ubil in zakopal!» Pri tem je izvlekel iz žepa šop bankovcev, ki jih je bil iztaknil v očetovi blagajni, in je bratoma ponudil 200 Din s prošnjo, naj molčita. Brata sta takoj pozvala orožnike, ki so zločinca odvedli v preiskovalni zapor. Iz očetove blagajne je zlobni bebec pobasal 3200 Din.

* **Pijanska sirovost.** V Kamnici pri Mariboru je naletel 57letni tesar Alojz Leopold v mraku domov grede na par moških, ki so stali okrog neke na tleh ležeče ženske. Meneč, da se je zgodila kaka nesreča, je takoj pristopil blizu ter ponudil svojo pomoč. Tedaj je šele opazil, da so vsi trije pijani, najbolj pa ženska. Za umik je bilo prepczno, pijanci so navaliti nanj s pestmi in krepelci ter mu plačali uslužnost s takimi udarci po glavi, da je moral v bolnico.

* **Z nožem v hrbet.** Te dni so pripeljali v mariborsko bolnico 22letnega dninarja Jožeta Radoliča iz Sv. Marjete na Dravskem polju. Ko je šel zvečer proti Slovenji vasi pri Ptuj, so ga neki neznanci napadli z nožmi. Radolič ima precejšnje rane po hrbtu.

* **Tatvina komata.** Ko se je zglasil te dni posestnikov sin France Buh z Grosupljega v delavnici sedlarskega mojstra Brecljnika na Gosposvetki cesti v Ljubljani, hoteč kupiti nov komat, je zapazil, da mu je ponujen v nakup že star komat, ki je bil njegovemu očetu ukraden pred meseci doma izpred hleva. Na prijavo Buha se je izkazalo, da je bil komat nekako pred dvema mesecema prodan Brecljniku za 320 Din, in sicer od nekega mladega fanta, doma iz okolice Grosupelj. Tatu iščejo sedaj orožniki in policija.

* **Opozarjamo vse živinorejce** in posestnike goveje živine, konj in prašičev na današnji oglaš »Govedomedike«, jugoslovenske razpisiljalnice zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarne »Pri sv. Antonu« v Mariboru, Kopaliska ulica 11.

Prepisi za izseljevanje v Kanado in Argentinijo

(Na temelju okrožnice izseljeniškega komisarijata v Zagrebu priredil izseljeniški nadzornik F. F. i. n. k.)

IZSELJEVANJE V KANADO.

Kanada meri preko 10 milijonov kvadratnih kilometrov in ima približno 9 milijonov prebivalcev; na kvadratni kilometer odpade 0,9 osebe. Iz tega sledi, da je Kanada še z gozdovi zaraščena zemlja in da se tam izvršujejo večinoma poljedelstvo, živinoreja in gozdarstvo. Zaradi tega se smejo vseliti v Kanado samo poljedelci. Državni jezik je angleški.

Uprava države je v izkušnih rokah in je zaradi tega vseljevanje urejeno, in sicer:

I. Skupinsko priseljevanje, oziroma izseljevanje. Uprava kanadske države ugotovi vsako leto, koliko novih poljskih delavcev se bo potrebovalo v prihodnjem letu. Izvršitev priseljevanja določenega kontingenta se potem razdeli, in sicer polovica železniški družbi Canadian Pacific in druga polovica družbi Canadian National Railways. Prva družba, to je Canadian Pacific, ima svoje lastne dobre parobrode, s katerimi prava sama njej določene priseljence, dočim odkaže Canadian National Railway prevoz svojih priseljenecov nastopnim parobrodni družbam: Cunard Line, Holland Amerika Line, Norddeutscher Lloyd, Red Star Line, Royal Mail Line, White Star Line, Co. Gen. Transatlantique in Vesna, to je 9 parobrodni družbam. Zastopnik Canadian Pacifica odpravlja torej sam toliko izseljenecov v Kanado kakor zastopniki vseh 9 drugih parobrodni družb.

To izseljevanje se imenuje skupinsko izseljevanje in se izvrši takole:

Zastopniki navedenih parobrodni družb sprejemajo že pred pričetkom izseljeniške sezije prijave za izseljevanje. Prijavitelj mora ob tej prilici položiti predjem ali aro v iznosu 200 do 500 Din. Ta predjem se vračuna ob priliki odpotovanja v vozarino, oziroma se vrne položitelj.

Ko se parobrodni družbi določi njej pripadajoči kontingent, izda družba svojim prijavitelcem garantna pisma o preskrbljenem zaposlevanju v Kanadi in na podlagi tega dokumenta izstavljajo sreska poglavarstva, oziroma policijske direkcije, izseljence prepisane izseljenške potne liste. Ko izve parobrodna družba, da ima pri njej registrirani izseljenec že potni list, ga uvršča v seznam za odhod pripravljenih ter ga za določeni dan pozove za odpravo, oziroma odpotovanje.

Odprava se vrši jako rigorozno: Najprej pregleda izseljenec uradni zdravnik, če so popolnoma zdravi in sposobni za delo. Potem jih pregleda in izprašuje v to svrhu dospeli kanadski komisar, ali odgovarjajo izseljenci kanadskim priseljenškim predpisom in končno jih pregleda še naš izseljenški nadzornik, če so dokumenti v redu in če je zadoščeno našim izseljenškim in kanadskim priseljenškim predpisom.

Ti skupinski izseljenci ne morejo vzeti s seboj svojih žen ali otrok.

II. Priseljevanje, oziroma izseljevanje posameznikov.

Razen na ta način organiziranih skupinskih izseljenecov morejo odpotovati in se vseliti v Kanado:

- 1.) posamezniki, imenoma pozvani od kanadskih farmerjev kot poljski delavci;
- 2.) ženski hišni posli (kuharice, sluškinje itd.), katerim je preskrbljeno delo na kakšni fermi v Kanadi, in
- 3.) člani družine poljedelcev, ki so že nastanjeni v Kanadi, ako so poimensko tja pozvani.

V teh primerih se farmer, oziroma poglavar družine, ki pozove posamezno osebo iz naše kraljevine v Kanado, obrača na najbližnji urad navedenih dveh velikih železniških družo Canadian Pacific ali Canadian National Railway in ta urad pošlje potem priseljenško dovoljenje tukajšnjemu zastopniku, v katerega območju stanuje oseba, ki se ima vseliti.

4.) Izzelitev, oziroma vselitev v Kanado je dopustna tudi osebam, ki imajo posebno dovoljenje kanadske vlade.

III. Pogoji za dobivanje potnih listov za Kanado.

Izseljenci v Kanado, v skupinah in poedinci, morajo biti:

- 1.) resnično poljedelci;
- 2.) pismeni, to se pravi, morajo znati čitati in pisati;
- 3.) mlajši kakor 45 let (razen onih, ki grede k svoji obitelji);
- 4.) da niso poprej delali v tovarnah, v rudnikih, v raznih obrtih, trgovinah, posebno ne v Zedinjenih državah ali v Kanadi;
- 5.) da niso bili že vrnjeni ali deportirani iz Kanade ali iz Zedinjenih držav Severne Amerike;
- 6.) da so telesno in duševno popolnoma zdravi ter krepki in da še niso болоvali na trahomu;
- 7.) da imajo preko potnih stroškov s seboj najmanj še 25 dolarjev, ko dosepejo v Kanado;
- 8.) da nimajo namena, utihotapiti se v USA (Zedinjene države);
- 9.) da niso bili nikoli kaznovani zaradi tatvine, sleparstva, poneverbe ali ropa.

Potne liste za Kanado izdaja ono sreska poglavarstvo, v katerega območju stanuje izseljenec najmanj 1 leto. Izjema je le pri mladeničih v starosti od 18 do 20 let, katerih prošnje se morajo predložiti v odločitve ministrstvu socialne politike.

Ko je prošna vložena in z vsemi predpisanimi dokumenti opremljena, se izstavi potni list tekom 7 dni.

Predpisani dokumenti kot priloge k prošnji za izseljenški potni list so: rojstni in krstni list; domovinski list; garantna pisma; zdravstveno spričevalo za izseljenec, v katerem mora biti posebno navedeno, da ni bil kaznovan zaradi tat-

vine, sleparstva, poneverbe ali ropa; potrdilo pristojnega sodišča, da proti izseljencu ne teče nobena preiskava; predpisano zdravniško izpričevalo za izseljence; potrdilo davčnega urada, da so davki plačani; potrdilo policijskega oblastva, da je izseljenec zadostil vojaškim dolžnostim.

IV. Prevozni stroški.

Prevozni stroški znašajo iz Ljubljane v Montreal ali v Halifax 137.50 dolarjev od tam v Winnipeg 25.00 " 162.50 dolarjev in 2% za devizni promet, to je 3.25 " Skupaj 165.75 dolarjev

V. Obveznost zaposlenja.

Vsako, ki se priseli v Kanado, mora sprejeti vsaj v začetku službo, ki mu je določena. Prvo službo naj obdrži, ako le mogoče, preko 1 zime; sploh naj se skuša v tem zmislu skleniti prva službena pogodba, če morda tudi z nižjo plačo kakor tam, kjer bi se pogodba sklenila samo za en mesec.

Začetna plača znaša poleg hrane in stanovanja povprečno 250 do 300 dolarjev letno, in sicer:

januar 10, februar 10, marec 10, april 25, maj 25, juni 20, juli 20, avgust 75, september 75, oktober 10, november 10, december 10 dolarjev, to je skupaj 300 dolarjev.

Dogaja se tudi, da farmerji dajo za čas 5 zimskih mesecev (november do marca) samo stanovanje in hrano, ker je v tem času malo posla na farmah.

V Winnipegu ima naša država svojega izseljenskega delegata g. dr. Iva Jelaviča, ki je poklican, zastopati interese naših izseljencev in na katerega se je obračati v primeru potrebe.

VSELJEVANJE V ARGENTINIJO.

Argentinijska država, ki meri 2 1/4 milijonov kvadratnih kilometrov in ki ima 10 milijonov prebivalcev. Na kvadratni kilometer odpadejo tri osebe. Državni jezik je španski; varnostne razmere so normalne.

Priseljevanje v Argentinijo je po argentinskih predpisih dopustno:

I. Osebam, ki s pravilnim uverenjem svoje občine dokažejo, da so kvalificirani kmetijski delavci za moderne kmetijske stroje (agriculteurs qualifies modernes) in ki po vrhu tega še dokažejo, da bodo imeli, ko se izkrcajo v Argentinijo, še najmanj 50 dolarjev lastne gotovine.

II. Poleg teh izseljencev se smejo vseliti v Argentinijo tudi oni, ki so pozvani od svojih že v Argentiniji živečih rojakov in katerim je tam preskrbljeno delo, in sicer ne oziraje se na zanimanje in koliko jim ostane pri izkrcanju še denarja.

Ugotovitev, če ustreza izseljenec tem argentinskim predpisom, pristojno argentinskemu konzulu. Zato je treba, da se vsak izseljenec, preden vloži na glavarstvo ali policijsko direkcijo prošnjo za izseljniški potni list, obrača na argentinski konzulat v Zagrebu, in sicer osebno ali s prošnjo, pisano v našem jeziku, in ob predložitvi dokazov, kakor:

I. kmetijsko uverenje, s katerim se potrjuje, da je (ime in priimek), bivališče in srez, rojen dne v, kvalificiran kot sposoben kmetijski delavec in da je sposoben delati z vsem modernim kmetijskim orodjem ter da ima zadostno vsoto denarja za izkrcanje v Argentinijo, to je najmanj 50 dolarjev (datum, podpis in pečat občine);

II. poziv našega rojaka v Argentiniji, ki mora biti overovljen po policijskem oblastvu dotičnega okraja v Argentiniji, kjer pozivatelj stanuje, da je ta v položaju, onemu, katerega zove k sebi, zagotoviti zaposlenje.

V primeru, da pozivatelj pozove k sebi svojo ženo ali otroke, bodo argentinska oblastva ugotovila, če je pozivatelj v položaju, da jih more vzdrževati z lastnim zaslužkom.

Argentinskemu konzulu je predložiti tudi zdravniško izpričevalo in navedeno izpričevalo, v katerem mora biti izrecno navedeno, da izseljenec v zadnjih petih letih ni bil sodnijsko kazno-

van in da ne pripada in niti ni pripadal komunističnemu ali anarhističnemu društvu. Ta izpričevala morajo biti pisana v našem in španskem jeziku.

Nato izda argentinski konzul izjavo, če bo izdal potrebni vizum, in to izjavo je priložiti prošnji za izseljniški potni list.

Argentinski konzul je v svoji okrožnici izrecno omenil, da posredovalcev ne sprejema, ampak se mora vsak interesent neposredno obrniti nanj, in da bo dal vsa pojasnila brezplačno.

Za pridobitev izseljniškega potnega lista za Argentinijo veljajo v ostalem isti predpisi kakor za pridobitev potnega lista za Kanado.

ZVEZA Z DOMOVINO.

V Kanadi se nahaja sedaj že približno 5000 in v Argentiniji 10.000 Slovencev, od katerih naše izseljniško oblastvo nima točnih podatkov. Koristno bi bilo, da se njih sedanja bivališča in gospodarski položaj vzamejo v pregled, s čimer bi se moglo koristiti izseljencem v Kanadi, njihovim sorodnikom v domovini in drugim našim rojakom, ki se nameravajo izseliti v Kanado ali Argentinijo. Te podatke zbira izseljniški nadzornik F. Fink v Ljubljani, pri katerem se dobijo tudi točna pojasnila glede izseljevanja. Vsakdo, ki ima svojece v Kanadi ali Argentiniji, se naproša, da pošlje točen naslov teh izseljencev z navedbo zaslужka navedenemu izseljniškemu nadzorniku, ki sedaj uraduje na Bleiweisovi cesti 22.

Porota Celjska

Osumljen požiga lastnih poslopij. Kot zadnji se je zagovarjal pred celjsko poroto Anton Potočnik, oženjeni posestnik v Mariji Reki, ki je bil obtožen sleparstva, da je sam ali pa je dal po drugi osebi zažgati svojo hišo in gospodarska poslopja ter si hotel s tem pridobiti visoko zavarovalnino. Priče so izpovedale sicer pretežno obremenilno za obtoženca, vendar so porotniki z večino glasov zanimali požig, pač pa potrdili sleparstvo. Potočnik je prejel štiri mesece ječe.

Mariborska

Roparski napad. Pred mariborsko poroto sta se zagovarjala 23letni Janez Rinc in 24letni Franc Lesar, ki sta bila obtožena, da sta lani oktobra izvršila na Ptujski gori roparski napad na posestnika Martina Kamenška, ga pobila na tla ter mu vzela okrog 600 Din. Rinc je bil zaradi tatvine že predkaznovan. Lesar se je zagovarjal z vinjenostjo. Rinc je dobil štiri leta težke ječe, dočim je bil Fran Lesar oproščen.

Svoje nezakonsko dete je hotela usmrtiti 22letna natakaričica Ivanka Pirševa, doma iz Gornjih Laž pri Konjicah, in sicer s tem, da ga je vrgla v greznico v Kristanovi gostilni v Farni vasi pri Prevaljah. Gostilničarjev hlapec pa je novorojenčka še pravočasno rešil. Ivana Pirševa je bila obsojena na tri leta ječe.

Uboj. Lani decembra se je 21letni Janez Pečar pri Sv. Petru pri Mariboru ponoči na poti domov srečal s posestnikom Alojzjem Kranjcem, se z njim sprl ter ga pobil s težko palico. Kranjc je drugega dne umrl. Pečar je znan kot nasilen človek, zaradi česar njegov zagovor s silobranom ni bil verjeten. Pečar je dobil štiri leta težke ječe.

Uboj iz sovraštva. 24letni Rupert Čeh je pri Sv. Urbanu pri Ptujih iz sovraštva zabodel v prsi Ivana Mohoriča, ki je nekaj dni nato umrl. Obtoženec se izgovarja, da je zamahnil po Mohoriču šele takrat, ko je ta baje segal v žep po neko orožje. Mohorič pa je pred smrtjo trdil, da ni imel pri sebi nobenega orožja in da ga je Čeh takoj sunil, ko je pristopil k njemu. Porotniki so uboj zanimali in je bil Čeh obsojen po paragrafu 335. na deset mesecev strogega zapor.

Vlom v Robausovo pekarno v Mariboru. Novembra lanskega leta je bil izvršen vlom v Robausovo pekarno v Mariboru ter je bilo odnešeno 37.500 dinarjev gotovine, 1000 srebrnih kron,

par zlatih ur in še več dragocenosti v skupni vrednosti 25.000 dinarjev. Že drugega dne so aretirali kot vlomilca 33letnega Armanda Hansa, rodом z Dunaja, ki je trdil, da je pri vlomu samo pomagal, dočim sta vlom izvršila dva njegova tovariša. Izkazalo pa se je, da je Hans v polni meri sodeloval. Armand Hans je bil obsojen na štiri leta težke ječe. S tem je bilo pomladno zasedanje mariborske porote zaključeno.

ŽENSKI VESTNIK

Tudi pri živini morata biti red in snaga

Prezrači hlev vsak dan. Hlev naj bo vedno snažen. Ne pokladaj živini pokvarjene krme. Polagaj vedno suho steljo. Sena ne hrani na vlačnem.

Krave osnaži vsak dan. Bolne krave molzi nazadnje v drugo posodo in tega mleka ne mešaj z ostalim mlekom, ker je nezdravo. Preden greš molst, si umij roke. Umij kravam vedno vime, preden začneš molsti. Molzi krave vedno ob gotovi uri. Pomolzi kravo vedno popolnoma, ker dá potem več mleka. Razširi se namreč vime. Ko si pomolzila, precedi mleko vedno skoz sito, oziroma precejalnik. Ne mešaj jutranjega in večernega mleka, posebno ne poleti, ker se potem mleko rado siri.

Posode za mleko vedno dobro pomij. Zarjavele posode (kangle) dajo mleku slab okus.

Skrbi za čist hlev. Pobeli ga vsaj pomladi in jeseni. Beležu dodaj na 10 litrov en liter arborina; to razkužuje hlev in prežene tudi muhe. Ometi vsaj vsak mesec pajčevine po hlevu.

Za kuhinjo

Krompir z jajci. Skuhaj v oblicah en kilogram krompirja in pa troje jajc v trdo. V kozo deni eno žlico masti, da se segreje. Olupi krompir in hladnega zreži na ploščice, olupljaj tudi jajca in jih zreži istotako na ploščice. Nadevaj potem na toplo mast najprvo polovico krompirja, nato jajca, nato drugo polovico krompirja, tako da so jajca pokrita. Potem osoli, potresi malo sladke paprike in drobno zrezanega zelenega petersilja. V lončku stepi dvoje sirovih jajc v četrt litra mleka in polij to po krompirju. Peci v pečici (roru) tričetrt ure. K tej jedi pripravi še motovilček ali regrat ali pa kako drugo solato.

Janeževi kolači. Deni na desko 1 kilogram moke, četrt kilograma stolčnega sladkorja, četrt litra kisle smetane, 4 jajca, eno žlico stolčnega janeža in pecivni prašek. To dobro umesi, da imaš precej mehko testo (če se ti zdi, da je testo trdo, dodaj še kako žlico mleka). Vzemij od tega testa za majhen hlebček, ga razvaljaj za nožev hrbet debelo in razreži z obodcem kolače. Polagaj kolačke na pomazano prekačo (pleh) in peci, da porumenijo. Ostanke razrezanega testa vedno na novo premesi in zopet razvaljaj, dokler imaš testo.

Vanilijini rogljički brez jajca. Na desko deni 28 dekagramov moke, 7 dekagramov stolčnega sladkorja, 21 dekagramov sirovega masla, 10 dekagramov olupljenih in zmletih mandeljnov. Mandeljne popari in pusti, da stoje v kropu kako minuto, na kar gre koža zelo rada z njih. Naredi testo, nareži z nožem za oreh velike kosce, jih z dlanjo povaljaj, da dobiš za štiri prste dolg valjanec, katerega zapogni, da dobi obliko rogljička (kifeljčka). Naloži rogljičke na prekačo (pleh) in peci, da zlato porumenijo, in potem jih še vroče povaljaj v vanilijinem sladkorju.

Praktični nasveti

Srebrni predmeti najboljše ohranijo svoj sijaj, ako jih, kadar jih ne rabimo, zavijemo v štanjoli. (To je tisti «srebrni papir», v katerega je navadno zavita čokolada.) Dobro je zato, tak papir od čokolade spravljati, da ga lahko porabimo za spravljanje srebrnine.

Kovinasto posode obvarujš rje, če jo operoš v vodi sveže žganega apna in jo nato dobro obrišeš s krpo.

Duh tobakovnega dima najlaže odstranimo iz sobe, ako postavimo na kak kraj večjo posodo z vodo. Voda potegne duha dima nase.

Kako razkosamo led? Najlaže razkosamo led, ako zabijemo vanj žebelj. Tako nastane razpoka in led se lahko dá razkosati.

Udrtine, oziroma izbokline na aluminijski posodi se dajo popraviti, ako podložimo malo sukna in dotično mesto z lesenim kladivom počasi potolčemo.

Gobo za umivanje osnažiš na ta način, da jo deneš za nekaj časa v slano vodo in jo nato v mlačni vodi dobro izpereš.

Da žebli ne zarjavijo, jih denemo v ogenj in ko so razbeljeni, jih umočimo v hladno laneno olje. Taki žebli nikoli ne zarjavijo.

Cvetlice v vazi ohranimo dalje časa sveže, ako denemo na dno vaze peska in stebelca vtaknemo v ta pesek. Drugo sredstvo je to, da denemo v vodo malo salicila. Samo treba tedaj stebelca malo odrezati.

Prhljaj s glave odpraviš, če si glavo večkrat umiješ in kožo zdrgneš z jajčjim rumenjkom, kateremu si pridodala limoninega soka.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Pri Kápeli

Maribor, marca.

«Lepa naša domovina,» je lepa pesem, ki jo vsakdo pozna. Toda koliko jih je, ki naše lepe domovine ne poznajo! Solnčna Brda ob Soči, Haloze in Slovenske gorice so trije biseri, ki krasijo našo Slovenijo. Naša turistika je dobro razvita, a v Haloze, v Slovenske gorice pohiti le malo; do Brdih in Bricih pa smemo itak samo sanjati. Kápela je bila prej res težje pristopna, sedaj pa, ko je Ormož z Ljutomerom zvezan po železnici in vozi tudi avto preko Sv. Trojice v Radgono, je vse to laže.

Če se vozimo iz Ljutomera namesto po desni progji v Mursko Soboto, po levi v severni smeri proti Gornji Radgoni, nas že pred postajo Bušečovci začne pozdravljati z nizkega vinskega grička in nas pozdravlja tja do Radincev in še vreko njih Kápela.

Tudi v Spodnjem Rožu na Koroškem nam je znana še izza plebiscita Kapla. Na vznožju visokega Obirja pa leži Železna, ali kakor jo Rožani imenujejo, Dolnja Kapla. Ta prvotni naglas kaže torej nazaj v deseto stoletje, prav v oni čas, ko so nemški misijonarji tod začeli graditi lesene in kamenite kapele in kapelice.

Z radinskega kolodvorčka, ki je s cvetlicami tako ves okrašen, da ga je neki kopališki gost iz Zagreba označil kot najlepšega v vsej Jugoslaviji, je do Kápele jedva pol ure hoda. Hodiš med travniki in njivami, skozi majhen gozdiček, potem še nekoliko med vinogradi navkreber in že si pri Kápeli.

Za tako malo truda ni lahko kje najti tako obsežnega, tako veličastnega razgleda in užitka kakor na tem vinorodnem brežuljku.

Proti severu in severovzhodu preko Radinskega vrha vidiš našo Gornjo Radgono s ponosnim gradom in sedaj avstrijski Radkersburg. V ozadju je hribovje Klöch («Klek»), ki rodi bojda takšno kislico kakor Žitara ves na Koroškem. Tudi petero slovenskih vasi, ki so na jeziku, ki ga tvorita Mura in Krnica, zagledamo tu. To so Potrna, Žetinci, Dedenci, Zenkovec, Gorica. V zarezi pa, kjer prehaja Klek v goričanski del Prekmurja, blešči bela cerkva Sv. Ane na Igu, že v Avstriji.

Impozanten panorama se nam odpre, ko se ozremo na Goričansko, gorati severni del Prekmurja. Iz ravnine se dvigajo holm za holmom skoro v polkrogu kakor v amfiteatru više in više lo državnega tromejnika in do štirih markantnih hribov: Beli breg, Srebrni breg, Breznov breg in Kobilji breg. Cerkevica za cerkvico se dviga s teh bregov. Poleg «dápinskih» cerkvic Sv. Helane,

Sv. Sebastijana in Sv. Benedikta nas pozdravljajo «evangeličanski» Bodonci, Puconci in Moravci.

Ravnj, večji del Prekmurja se razprostira pred nami podoben nepreglednemu, valovitemu morju. Njegova metropola Murska Sobota je od Kápele sicer tri ure hoda oddaljena, a se zdi tako blizu, kakor bi jo mogel doseči z vrhov. V valovanju njiv, travnikov in gozdnih nasadov ločimo s prostim očesom božje hrame v Tišini in Bogojini, v Dobrovniku, v Turnišču, v Beltincih, v Črensovcih in v Dolnji Lendavi.

Radenski vrh, Kapelski vrh in njegov podaljšek Murišček so z vinsko trto osenčeni predstražniki Slovenskih goríc. Te se nam odkrijejo v vsej svoji mikavni in mili lepoti, ko se obrnemo tja v smeri proti tómnemu hrbtu našega Pohorja. Tu, kjer «griček se za gričkom krije», nas pozdravlja z vsakega posameznega holma, okrašenega z vinogradi in zelenimi gozdiki, po vrsti cerkva za cerkvico, beli hram za belim hramom; vmes pa štrle proti nebu ponosno in samozavestno visoki topoli in jagnjedi. Marija Snežna, Negova, Sv. Trije Kralji, Sv. Anton, Sv. Jurij ob Ščavnici, Mala Nedelja, Sv. Tomaž in na jugovzhodno stran preko akropole cele Prlekije, preko Ljutomera, Strigova, Rázkrižje in Sv. Martin na desnem bregu Mure; vse te kraje in vasi z njihovimi belimi cerkvami in cerkvicami vidimo in občudujemo ter se divimo radostno nad lepoto Prlekije — pri Kápeli.

To je razgled, tako pester, obširen, obsežen in veličasten, da bi že radi njega Kápela zaslužila večjega obiska.

Kake četrte ure od Kápele, na vinskem gričku Murščkaka, najdemo porasel kup bramenja in nekoliko nižje s tratinami pokrite terase: ljudstvo jih imenuje Gornji in Spodnji Kocelj. Pot tja nas vodi mimo lepe vile, ki je bila nekda last avstrijskega ministra Stöger-Steinerja; tu ti pokažejo na dvorišču kamen s prav čudnimi podobami: po ljudskem izročilu kamen z Atilovega groba! Cerkev pri Kápeli — sedanja je šele menda 100 let stara — pa so bojda sezidali iz kamenja razpadlega Kocljevega gradu.

Uživajoč sveži zrak in krasen razgled se torej obiskovalec Kápele lahko živo zamisli tu v stare, romantične čase naših prednikov; porabil pa bo gotovo, preden zapusti to krasno pokrajino naše lepe domovine, priliko, da poizkusi zdravilno moč toplih kopeli v Radincih.

Dr. F. M.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

Kako so Slovenci sprejeli krščansko vero

Vemo, da so do konca šestega stoletja Slovenci zasedli poleg ozemlja, na katerem še danes prebivajo, tudi še obširne pokrajine, kjer že zdavnaj ni več slovenskega življa. Kakor smo slišali, je segala domovina Slovencev daleč tja proti severu do Donave, tako da so naši predniki mejili naravnost na Čehe. Tudi daleč tja na Tirolsko, do Toblaškega polja, so bili prodrli Slovenci, a so se morali pozneje umakniti, oziroma so bili ponemčeni.

Da Slovenci niso obdržali prvotnega ozemlja, kot so ga bili zasedli ob priselitvi, je glavni vzrok ta, da ta njihova domovina zemljepisno ni bila enotna in da je bila jako redko naseljena. To je slabilo skupno zavest in nastalo je polno malih državic. Posledice so bile za Slovence usodne.

Slišali smo, da so bili Obri zavezniki Slovencev. Opisane okoliščine pa so opogumile Obre, da so se iz zaveznikov spremenili v gospodarje. A ker so bili poleg tega še nasilni, so se jim Slovenci v zvezi s severnimi Slovani uprli in so jih pod češkim kraljem Samom tudi premagali. Žal, je zvezna država Slovencev in Čehov po Samovi smrti propadla. Obri so se zopet opomogli in začeli stiskati Slovence, ki so se morali zateči k Bavarcem na pomoč. To se je zgodilo okoli

leta 745. pod slovenskim vojvodom Borutom. Res so Slovenci z bavarsko pomočjo premagali Obre, a so morali kot plačilo priznati bavarsko vrhovno oblast, oziroma oblast frankovskih kraljev, ki so jim bili Bavarci podložni. S tem so prišli Slovenci pod germansko oblast in ostali v tem razmerju vse do konca zadnje velike vojne.

To dejstvo je imelo za Slovence še drugo važno posledico: odprla se je med Slovence pot krščanstvu.

V poročstvu zvestobe je moral poslati Borut na Bavarsko sina Gorazda in nečaka Hotimira. Tam so ju vzgojili v krščanskem duhu in ju tudi krstili. Vrnila sta se drug za drugim kot krščanska vladarja v domovino. Da bi razširila krščansko vero tudi med svojimi podložniki, sta klical a v deželo nemške duhovnike. Leta 755. je prišel med Slovence škof Modest, ki je posvečeval v deželi duhovnike in cerkve. Takrat je bila posvečena tudi starodavna cerkev pri Gospé Sveti na Koroškem.

Ne smemo pa si misliti, da se je vršilo pokristjanjevanje Slovencev gladko in brez zapreke. Naši predniki so se trdovratno držali stare vere in se upirali krščanstvu, zlasti ker je to prihajalo v deželo z nemško oblastjo.

Po Modestovi smrti so se poganski Slovenci dvakrat uprli, a brezuspešno. Po smrti vojvode Hotimira (leta 769.) pa so premagali krščanske Slovence in pregnali iz dežele vse duhovnike, tuje in domače, in šele po treh letih, ko jih je bavarski vojvoda Tassilo II. premagal, je mogel Hotimirov naslednik Volkun zasesti vojvodski prestol.

Opisani dogodki so za Slovence velpomembni in so imeli trajne posledice. Dobro je bilo, da so naši predniki sprejeli krščansko vero, le, žal, da so morali plačati krščansko blagovest s svobodo. Nemci so jim sicer v začetku pustili domače vojvode in župane, a so jih kmalu zamenjali za nemške.

Krščanstvo se je med Slovenci jako hitro širilo. Nemškim misijonarjem so pomagali tudi oglejski duhovniki. Širilo pa bi se bilo še hitreje, če bi ga bili oznanjali slovenski duhovniki. Nemški duhovniki so znali le za silo slovenščino, poleg tega pa so uživali kot tujci manj zaupanja. To dokazuje veselje in navdušenje, s katerim je sprejel slovenski knez Kocelj sv. brata Cirila in Metoda, ki sta oznanjala krščanski nauk v domačem slovanskem jeziku. To je bilo leta 867., ko sta naša slovanska blagovestnika potovala skozi Kocljevo državo v današnji ogrski Sloveniji. Kralj je bil vesel knjig, pisanih v slovanskem jeziku, ter je izročil Cirilu in Metodu 50 učencev, ki jih je potem papež posvetil za duhovnike. Tako se je začelo krščanstvo širiti med Slovenci po naših prvih slovanskih apostolih in njiju učencih. S tem je dobila nova vera trdnejša tla in Slovenci so za stalno stopili v krog krščanskih narodov.

ZANIMIVOSTI

Med sibirskimi volkovi

Nemški novinar Vogel, ki je v družbi nekega zemljeslovca prepotoval Sibirijo, pripoveduje naslednji strašni doživljaj:

Z bliskovito naglico je letela naša trojka čez zamrznolo stepe. Doktor, moj spremljevalec, ki se je bil zleknil v sani, je pogledal na uro, dvignil glavo in zaklical vozniku: «Hej, Vasilij, koliko je še do Jakutska?» «Še kakih sto vrst bo, očka», je odvrnil Vasilij in udaril po konjih.

Zdajci pa je levi konj odskočil v stran, kakor da ga je nenadno nekaj splašilo. Trojka se je zasukala in Vasilij je jezno zaklel. Isti čas se je v daljavi za nami pojavila četa jezdecev. «Tunguzi!» je zavpil Vasilij mrtvaško bled. «Bog nam pomagaj, sicer smo izgubljeni!»

Dočim je voznik kakor blazen poganjal konje, sva midva s tovarišem molčé pograbila karabin-

ke in se pripravila na sprejem teh nevarnih stepskih roparjev, ki so se na svojih malih sibirskih konjih čudovito naglo približevali, divje rjoveči in vihteči svoje puške.

Tedaj so tudi že prižvižgale prve krogle mimo naših glav. Trenutek nato se je Vasilij, smrtno zadet, zvalil s sani in obležal v snegu za nami. Trojka je drvela naprej, a konji, zdaj brez voznika, so kmalu prenehali teči, dokler se niso popolnoma ustavili.

Tunguzi so bili tu. Zabarikadirana za našo prtjago sva s tovarišem odbijala njihov napad. Doktor je s prvimi strelom pogodil roparja, ki se je s krikom zvrnil s konja, od mojih krogel pa sta padla dva.

Tolpa se je za hip prestrašeno razpršila, a že se je zopet usuja svinčena toča na sani. In naenkrat — kaj se je godilo z menoj? Pred mojimi očmi so zaplesali krvavi kolobarji, obšla me je čudna slabost... omahnil sem nazaj... ničesar nisem več videl, ne slišal... pogrezal sem se globlje in globlje...

Ko sem se zopet zavedel, sem na rokah in nogah zvezan ležal na saneli, ki so jih tunguški jezdeci z neznansko hitrostjo vlekli bogvekam. Kakor sem z grozo zapazil, sem bil sam na saneli, mojega tovariša ni bilo več, najbrž je bil mrtev. Izkušal sem se dvigniti, a rana v plečih me je tako strašno zbolela, da sem takoj zopet omahnil nazaj. Bil sem izročen svojim sovražnikom na milost in nemilost.

Slednjič, čez kaki dve uri blazne ježe, so se Tunguzi ustavili v majhnem smrekovem gaju. Ta drevesa, ki so osamljena štrlela iz širne stepe, so oznanjala bližino tajge, sibirske šume.

Dočim je nekaj roparjev šlo po drva, so drugi postavili šotor, kamor so spravili svoj plen, to je našo prtjago, in kamor so položili tudi mene. Kmalu so zakurili tudi ogenj, ki je širil blagodejno toploto po šotoru.

Nato so imeli roparji dolgo posvetovanje. Poslušal sem napeto, nisem pa mogel razumeti niti besede njihove govorice. Zdjenci pa sem se radostno zganil. Iz ognja je odletel ogorek in padel prav pred menoj na tla. Roparji, zatopljeni v svoj pogovor, niso opazili ničesar. Porabil sem priliko, iztegnil roke in pritisnil vrv, s katero sem bil zvezan, na ogorek. Hipoma je bila vrv prežgana in imel sem roke zopet proste, kmalu nato pa tudi noge.

Preden pa sem se mogel splaziti iz šotora, se je ozrl eden roparjev po meni in tisti hip so že vsi planili na noge. Ampak tudi jaz sem bil odločen, da se jim zlepa ne udam. V pomanjkanju drugega orožja sem popadel gorečo poleno in ga poveljniku roparjev z vso silo tresčil v obraz. Zarjul je kakor divja zver in telebnil po tleh. A se je takoj pobral in samo z roko pokazal na mene. Razumel sem: moja smrtna sodba je bila izrečena.

Dva moža sta me prišla in me zvezanega vlekla ven pod drevesa. Ledena burja mi je rezala obraz in trepetaje sem pričakoval svoje usode. Tuljenje volkov, ki sem ga že prej slišal v šotoru, je naenkrat utihnilo.

«Ali me hočejo izročiti tem zverinam?» sem se z grozo vpraševal. Roparja sta me bila med tem položila pod smreko. Eden je splezal gor in vrigel vrv čez debelo vejo. Od groze sem otrpnil: Obesiti me hočejo!

Tunguz je skočil zopet z drevesa, ni pa privezal vrvi okoli mojega vratu, ampak okoli mojih nog. Roparja sta zgrabila drugi konec in me potegnila kvišku. Obešen sem bil za noge!

Tistih groznih trenutkov, ki so zdaj sledili, se komaj še spominjam... Samo vem, da je tam skozi črno noč bliže in bliže prihajalo tuljenje

volkov... in še vem, da se je mojega obraza dotaknil moker gobec... da mi je udarila v nos smrdljiva sapa... da sem pol nezavesten, pol blazen otepal z rokami okoli sebe... in da sem zdajci zasiljal topot konjskih kopit... in streljanje... in da sem izgubil zavest...

In potem... Rešen, rešen! Ko sem odprl oči, sem zopet ležal v tunguškem šotoru poleg ognja, toda nad menoj se je sklanjal smešljaje moj tovariš. In je pripovedoval, kako čudovito se je rešil on. Kako je v trenutku, ko sem jaz, zadet od krogle, omahnil tam na saneli, eden tunguških konj, čigar jezdec je bil padel od moje krogle, prišel čisto blizu. In je on, doktor, konja popadel, skočil v sedlo in preden so se presenečeni roparji znašli, že bil daleč v smeri proti Jakutsku. In kako je kmalu srečal četo kozakov, ki so takoj pohiteli za roparji.

Medtem ko sva si s tovarišem v šotoru pripovedovala svoje doživljaje, se je že povrnil kosaški hefman in poročal: «Ko so Tunguzi skušali uteči kozakom preko zamrznjene reke Viljulj, se je pod njimi udril led in vsi do zadnjega moža so izginili v globočino. Pri Bogu, zaslužili so to kazen!»

× **Smrt pastirja zvezdoslovca.** Na nekem švedskem otoku je umrl te dni v visoki starosti 100 let zvezdoslovec Makson. Ta čudni učenjak je bil prav za prav pastir, ki se je samo v prostem času bavil z zvezdoslovstvom. Pred 25 leti je zbudil splošno pozornost in se je pečala z njim tudi akademija znanosti v Parizu. Objavil je namreč poseben spis, naj se razdeli dan na 25 ur. Po-udarjal je, da bi od te izpremembe imelo zvezdoslovstvo izredno korist. Ta spis je zbudil tudi zanimanje Flammariiona in je na njegov predlog pozvala francoska vlada švedskega pastirja v Pariz, da predava tamkaj o svoji teoriji. Toda stari pastir ni hotel na svoja stara leta zapustiti svoje domovine.

× **Velik potres v južni Italiji.** Dne 7. t. m. je bil v posameznih krajih Italije velik potres, ki so ga zlasti občutili v provinciji Reggio di Calabria. V Gioia Tauro so bile tri osebe ranjene. V St. Onofriu je potres napravil veliko škodo na poslopijih. Šest oseb je bilo ranjenih. Prebivalstvo je prebilo vso noč na prostem ter se je šele zvečer vrnilo v svoja stanovanja.

× **Komunistični pokolji na Kitajskem.** Te dni so se izvršili ponekod na Kitajskem strašni komunistični pokolji. Preiskava o pokolju v mestu Leiyang je prinesla na dan strahovite podrobnosti o teh žalostnih dogodkih. Komunistični vojaki so udrl v mesto, zaprli brez razlike spola in starosti prebivalstvo v hiše in jih zažgali. Nesrečniki so vsi zgoreli. Tekom par dni so komunisti pomorili vse količkaj premožne meščane in jih pred smrtjo strahovito mučili. Končno so prispele iz Nankinga protikomunistične čete, ki so iztisnile komuniste iz mesta in vzpostavile mir in red. Komunisti so se umaknili na mejo Kvantunga, kjer nadaljujejo pokolje.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Navihan kmet

Luka je bil ubog, a prebrisan kmetovalec. Imel je poleg številnih otrok tudi eno kravico. Ko je dobil prvega telička, sta preudarjala z ženo, kako bi ga mogla najbolje prodati, da bi kupila za številno deco potrebne knjige, obleko, obuvalo. Nekega dne se je oglasil pri Luki mesar in vprašal po teletu, katero mu je kmet Luka takoj pokazal.

Mesar: «Koliko zahtevate za tele?»
Luka: «Dvesto dinarjev, pa en teden mora tele še pri meni ostati.»

Mesar vzame listnico in mu takoj odšteje denar, vesel, da se bo tele v enem tednu še zredilo.

Komaj odide prvi mesar, se že oglasi drugi, s katerim se je razvil isti pogovor, na kar mu je tudi drugi mesar odštel dvesto dinarjev.

Kmet Luka gre nato k svoji ženi, ji odšteje štiristo dinarjev, vzame nož, gre v hlev in zakolje teleta.

Ko mine osem dni, se oglasi prvi mesar v domači gostilni ter vesel pozove gostilničarja: «Prinesi liter vina! Danes teden sem kupil tele tako poceni, da si ga lahko privoščim liter.»

Komaj izpije prvi kozarec, že se pojavi v gostilni drugi mesar z enako zahtevo.

Prvi mesar: «Kje si pa kupil tele?»

Drugi mesar: «Pri kmetu Luki.»

Prvi mesar: «Kaj ima dva? Tudi jaz sem kupil od njega tele, katero sem takoj plačal.»

Drugi mesar: «Jaz tudi. Luka mi je še pripomnil, da mora tele še en teden ostati pri njem.»

Mesarja izpijeta vino in se odpravita na pot k Luki po teleti.

Mesarja: «Prišla sva po teleti.»

Luka: «Kakšni teleti? Jaz nimam nikakega teleta. Eno tele sem imel, a to sem baš pred tednom dni zaklal.»

Mesarja se jezno odpravita k sodniku in prijavita zadevo. Ko je dobil Luka poziv, da se zgleda na sodišču, pride tja ves obupan. Na hodniku ga sreča notar in ga vpraša: «No, Luka, kaj si tako žalosten?»

Luka: «Ej, gospod, bojim se, da bo slaba.»

Ko je Luka pojasnil zadevo notarju, je ta menil: «Ako daš meni 200 dinarjev in precej velik kos teleta, te naučim, kako se moraš obnašati, da ne boš kaznovan.»

Luka: «Da, gospod, bom dal.»

Notar: «Na vsako vprašanje, ki ti ga bo stavil sodnik, ti samo zaokroži z desno roko pri ušesu in reci 'tam-ta-dram' in ničesar drugega ne smeš govoriti.»

Tako poučen je stopil Luka pred sodnika.

Sodnik: «Kaj ste vi res eno samo tele prodali dvesta mesarjema in potem tele še sami zaklali?»

Luka: «Tam-ta-dram.»

Sodnik: «Tu se nimate šaliti, povejte resnico, sicer vas dam zapreti.»

Luka: «Tam-ta-dram.»

Sodnik (proti mesarjema): «Kaj nista videla, da je neumen? (proti Luki) Poberite se ven!»

Ko pride Luka na hodnik, ga že pričakuje notar ter ga vpraša, kako je bilo?

Luka molči.

Notar: «No, sedaj mi boš dal dvesto dinarjev in kos teleta?»

Luka: «Tam-ta-dram...»

Tako so se oba mesarja in še notar po vrhu obrisali vsak za 200 dinarjev.

★

IRANCI JAM

Pred sodiščem.

Sodnik: «Obsojeni ste na štiri dni ali 200 dinarjev. Kaj vam je ljubše?»

Obtoženec: «Prosim za 200 dinarjev.»

Premalo.

Sodnik (možu in ženi, ki se hočeta ločiti): «Zaradi vednih prepisov vaju ločim za deset let.»

Mož: «Oh, prosim, gospod sodnik, dodajte še eno ničlo, da bo za vselej mir.»

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

Veleučnemu g. drju. I. Rahlejevu

Beograd
Kosovska ulica 43.

Čast mi je prositi, da bi mi poslali do danes najbolj preizkušeno zdravilo proti revmatizmu. Vaša sposobnost in trud se širita na vse strani. V naši vasi so trije trpeli na revmatizmu, toda danes jih vidimo z Vašo pomočjo zopet popolnoma zdrave. Prosim Vas zato, da bi mi kar najhitreje poslali Vaše zdravilo, ker trpi vsa moja družina na revmatizmu.

Z odličnim spoštovanjem

Niko Crnčević.

Vir Pazar (Črna gora), 5. oktobra 1925.

Zdravilo „RADIO BALSAM“ izdeluje, prodaja in razpošilja vo bogveza laboratorij „RADIO BALSAM“ drja. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43.

Najboljši zagovornik.

Sodnik: «Obtoženec, ali imate zagovornika?»

Obtoženec: «Svojo ženo sem prignal. Ona ima boljše jezik kakor trije advokati.»

Nevarnost.

Zdravnik, poklican k bolniku, zapazi na njem prav majhno rano ter ukaže hlapcu, naj hitro skoči v lekarno po mazilo.

Bolnik se ustraši: «Za Boga, ali je tako nevarno?»

«Silno nevarno je,» odgovori zdravnik, «kajti, če hlapec ne prinese hitro mazila, se bo rana že prej zacelila.»

Na smrtni postelji.

Pijanec, ki ni nikoli v življenju pokusil voče, poprosi na smrtni postelji kupico studenčice, češ: «Na smrtni postelji se mora človek spraviti tudi s takimi, ki jih je najbolj sovražil!»

Dva berača.

Dva berača, katerih eden je bil slep, sta jedla skupaj iz ene skledice. Dogovorjeno je bilo, da ne smeta naglo grabiti. Kdor bi prehitro grabil, tega sme drugi z žlico udariti po glavi.

Ko tako jesta, udari slepec tovariša po glavi.

«Kaj me biješ?» se ta razjezi, «saj niti ne vidiš, če naglo grabim!»

Slepec: «Ker jaz hitim, kar morem, pa me vendar ne udariš po glavi, tedaj si lahko mislim, kako hitjši šele ti!»

Dober tek.

Zdravnik: «Ali lahko jeste?»

Bolnik: «Če imate kaj dobrega pri sebi, bi že jedel!...»

Dobro oko.

Mihač: «Gašper, ali vidiš muho na zvonikovem križu?»

Gašper: «Baš vidim, da se ji zdeha!»

Vroča želja.

Snubec: «No, Jožica, ali ti smem razodeti svojo najbolj vročo željo?»

Nevesta: «Le, a glej, da si jezika ne opečeš!»

Listnica uredništva

Litija. Ni primerno za tisk.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Ime ostane tajno. Mi kakor gotovo tudi dopisnik smo smatrali dotično vadevo le za prosto šalo brez žaljivih namenov.

MALI OGLASI

Oženiti želim

pridnega sina, ki mu bom zaradi svoje starosti izročil posestvo, hišo z gospodarskim poslopjem, oboje v dobrem stanju, dalje sadonosni vrt, vinograd, travnik in dve njivi, skupaj 3 orale. Posestvo se nahaja v lepem kraju, četrt ure od železniške postaje in je vredno 50.000 Din. Želim pridno gospodinjico, ki bi imela najmanj 5000 Din dote. Starost od 26 do 40 let, tudi vdova brez otrok ni izključena. Samo resne pisemne ponudbe naj se pošljejo do Velike noči pod šifro »Mladenič J.« na upravo »Domovine«. 65

«Čuk na palci»

Ist za humor in satiro, izhaja vsako drugo nedeljo in stane letoletno samo 30 Din, polletno 18 Din. Za izposojenstvo 1 dolar ali 50 Din. — Naroča se: Uprava »Čuka«, Celje. 66

Prodajam posestvo

obstoječe iz enonadstropne hiše in gospodarskega poslopja. V hiši se nahaja že dolgo let gostilna. K posestvu spada tudi 18 jehov njiv in lepega bukovega gozda. V kratkem se bo gradila v bližini železniška postaja ob novi progi Kočevje—Vrbovsko. Postaja bo od hiše oddaljena samo par sto metrov. Cena po dogovoru. Proda se radi starosti lastnika. — Naslov pove uprava »Domovine«. 63

Žimnice (modroce)

rhnje in spodnje, otomane, razne divane, žimo, afrik, willi in vse potrebščine prodaja najceneje tapetnik Rudolf Sever, Ljubljana, Marijin trg 2.

Odda se v najem malo posestvo

prav dobro, z lepim kostanjevim gozdom. Tudi se ponudi proda. V bližini se gradi nova okrajna cesta Lesično—Prevorje—Slivnica. — Poizve se pri Martinu Božaku, čevljarju pri Sv. Lenartu, Laško. 62

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg št. 15

priporoča svojo zalogo čežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Pozor, čebelarji!

Vse čebelarstvo orodje, panje, umetno satovje, »Ričove« stiskalnice za umetno satovje, stroji za trčenje medu, semena medu bogatih rastlin dobavlja

JUGOSL. ČEBELARSKA INDUSTRIJA

NOVI VRBAS (Vojvodina). Pošt. pret. br. 5

Cenovnik pošljemo brezplačno!

Razprodaja!

Razprodaja!

Zaradi preselitve

svoje trgovine prostovoljno

razprodajam

raznovrstno blago za moške, ženske in otroške

obleke in drugo manufakturno blago

po tovarniških cenah

v Skofji Loki zraven kapucinske cerkve.

Za obilen obisk, dokler traja zaloga,

se priporoča občinstvu **Martin Remih.**

„Priatelj zdravih
tolažba bolnih“

lahko so nazivali že naši stariši in dedje prvi lepodizeči »Fellerjev« bol ublažujoči

„ELSA-FLUID“

tako so nazivali več kot 30 let njegovi zvesti odjemalci to priljubljeno narodno sredstvo in kozmetikum, ter v mnogih zahvalnim listima priznavajo, da se imajo zahvaliti edino pravem Fellerjevemu »Elsafluidu«, ako so se ovarovali pred prehladom, kihanjem, influenco, gripo, kašljem, hripavostjo, kakor tudi da niso trpeli na nespavanje, nervozi in slabosti. Ker kaj je vzrok vsem tem težavam? V največji meri je krivo nezadostno negovanje telesa in slabi obtok krvi! Toda s čim se telo najbolj neguje in na kak način se krvotok najneškodljivije in najugodnije pospešuje? Potom otiranje, mazanje in pranje s pravim »Fellerjevim« Elsafluidom, kateri je prirejen iz sokov raznih zdravilnih rastlin, in koja uporaba zunanja kakor tudi notranja prija želodcu in vsemu ostalemu telesu. Poizkusite! Kmalu bo Vaše razpoloženje veselo, Vaš tek izvrsten, volja do dela se bo ojačila, čutili se boste osveženi in pomlajeni! Toda kje si boste nabavili ceno in pravi »Fellerjev« Elsa-Fluid?

V lekarnah in vseh tozadevnih trgovinah kjerkoli boste zahtevali. Povsod boste plačali za poizkusno stekleničico 6 Din, za dvojno 9 Din, za specialno steklenico 26 Din. Ali, ako naročite direktno po pošti stane z ometom in poštnino vred 9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 62 Din. Nasprotno 27 poizkusnih ali 18 dvojnih ali 6 specialnih samo 139 Din. Naslov označite jasno.

EUGEN V. FELLER,
Stubica Donja, Eisatrg 360, Hrvatska.

Francoska linija * French Line

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE.

Za Severno Ameriko in Kanado največji in najlepši brzoparniki.
HAYRE-NEW-YORK samo 5¹/₂ dni čez morje.

V Južno Ameriko, Argentino, Chile, Uruguay vsak teden iz Havre, Bordeauxa in Marsella:

Cie. Chargeurs-Réunis, Sud Atlantique, Transports-Maritimes.

Izvrstna hrana, izborna postržba, vino brezplačno.

Vsa pojasnila daje brezplačno zastopnik

IVAN KRAKER, Ljubljana, Kolodvorska ul. 35.

Kmetje:

Zivinorejci:

Posestniki:

Obvarujte se nesreče!

Leto za letom uničujejo bolezni na tisoče goveje živine, konj in prašičev. Ves Vaš trud in napor dolgih mesecev in let propada. Stotisoči in milijoni denarja gredo v nič. Vseh teh nesreč se lahko obvarujete, ako zdravite svoje živino z

„ALMAFLOROM“,

najboljšim, naihitrjšim in najzanesljivejšim sodobnim in v stotisočih primerih preizkušanim zdravilom.

»ALMAFLOROM« proti konjski koliki.

»ALMAFLOROM« proti napenjanju pri goveji živini.

»LA FLEUR« proti vnetju prebavil pri govedu in proti zadrževanju mleka pri molznih kravah.

»HALF« proti svinjski vročici in varovalno sredstvo proti rdečici.

»URINIT« proti krvavemu močenju (scanju) pri govedu in pri konjih.

Noben pameten živinorejec in posestnik živine ne sme biti brez teh zdravil. Kakor ne bo preudaren gospodar čakal, da mu hiša najprej pogori, da se komaj potem zavaruje, tako tudi ne bo čakal, da mu živina oboli, temveč ji bo dajal tudi že poprej naša zdravila, zato da mu sploh ne oboli.

„ALMAFLOROM“ dobite v vsaki trgovini. 51

Cena škartil z navodilom za uporabo 40 Din. Pristno samo s plombo.

Naša zdravila uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. Na tisoče je priporočil in zahval.

Edina zaloga za Jugoslavijo: „GOVEDOMEDIKA“ MARIBOR, Kopališka ul. 11
Jugoslovanska razpošiljalnica zdravil za govedo, konje in prašiče iz lekarne „PRI SV. ANTONU“.